БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 157 (6592)
АВГУСТЫН 8
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Манай ороной столица Москвада СССР-эй Верховно Соведэй сесси боложо байна.

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин бүхы хүдэлмэри манай ороной арадуудай агуувхэ хани барисаатай байһаниие, Коммунистическэ партиин, правительствын ба советскэ арадай бата бүхэ нэгэдэлтэй байһаниие эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбые саг соонь дүүргэхэ

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлгэ болл советскэ арадай материальна кабайдалые улам саашадань һайаруулха, манай орон дотор эдеэ олой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг лгохо шухала условинуудай нэниинь болоно.

Энэ зорилгые шиидхэхын тула колхозно ба совхозно малажале улам хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг эмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ хэртэй. Малажалдахи энэ гол шуала зорилго бэелүүлэн, манай еспубликын түрүү колхозууд, ферэнүүд һайн амжалтануудые туйла. Энэ жэлдэ республикын зарим рүү колхозууд малай ашаг шэмэ элгэ дээшэлүүлһэнэй ашаар малкалай продуктнуудые гүрэндэ туааха жэлэйнгээ түсэбые гүйсэд үргэһэн байха юм. Закаменай ймагай Калининай нэрэмжэтэ колз малажалай продуктнуудые гүэндэ тушааха түсэбөө үни дүүргэн байна. Кударын аймагай галинай, Буденнын нэрэмжэтэ боон бусад колхозууд гүрэндэ һү туааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. үн республикын олон колхозууд рэндэ ноохо тушааха түсэбөө үүлэн дүүргэжэ, тэрэнэйнгээ мүнөөр автомашинануудые абажа бай. Хэжэнгын аймагай «1-е Мая», урумканай аймагай Калининай рэмжэтэ колхозууд гүрэндэ ноо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүрһэн байха юм.

Тиигэбэшье, республикын олон ймагуудта малажалай продуктүдые бэлэдхэлгэ хангалтагүйгөөр үулагдажа байна. Энэ хүдэлмэие хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй гануудай хангалтагүйгөөр хүтэлрилһэнэй гэмээр һү, мяха, брын болон бусад продуктнуудые бэдхэхэ түрүүшын хахад жэлэй түб дүүргэгдээгүй. Хориин, Курумнай, Баргажанай, Хэжэнгын, Зэн, Ториин, Яруунын болон бусад ймагуудта гүрэндэ һү тушаалга ангаяа муугаар ябуулагдана.

Малажалай продуктнуудые гүэндэ тушааха талаар тохёолдоһон э дутагдалнуудай гол шалтагааинь юуб гэхэдэ, нютагуудтахи рим партийна, советскэ болон хүө ажахын ба бэлэдхэлэй оргаүд гүрэнэй энэ шухала хэрэгтэ харалаа багаар хандуулна, колзуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга илтэ хэнэгүй. Энээн дээрэһээ божо зарим газарнуудта малай проктнууд гүрэндэ гүйсэд тушаагдагүй, тэдэниие хайша хэрэг гаргаална, үринэ. Иимэ баримтанууд ангаяа Заиграйн, Ториин, Хэжэнн, Яруунын аймагуудай колхоудаар үзэгдэһэн байна.

Гадна, олон аймагуудай колхоудта зунай сагта үнеэ һаалга муу эмхидхэгдэнэ, гүрэндэ тушаагда малнуудые илгажа бэлшээн тарлуулха, гахай шахаха хүдэлмэри уртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй. Жээнь, Мухаршэбэрэй аймагай колзууд малай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлүүлхэ дүүрэн аргатай юм. Теэд, энэ аймагай колхозуудай малай ашаг шэмэ тон багахан байна. Тус аймагай колхозууд энэ жэлэй түрүүшын хахад соо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 275 литр һү һаагаа, хонин бүхэнһөө 1,5 килограмм ноохо хайшалаа. Малай продуктнуудые гүрэндэ тушаалгадахи, дутагдалнуудай үшөө нэгэ шалтагааниинь юуб гэхэдэ, бэлэдхэлэй организацинууд продуктнуудые тушаан абалгые тон муугаар эмхидхэһэн байна. Закаменай, Кударын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Яруунын болон бусад аймагуудта һү тушаан абаха пунктнуудай хүнүүдээр дутуу дээрэһээ ба амһартагүйһөө боложо олон колхозууд үдэр бүри һү тушааха аргагүй байна.

Эдэ бүхы шалтагаануудһаа боложо, республикын олонхи колхозууд гүрэнэй урдахи уялгата даалгабаринуудаа дүүргэнэгүй.

Дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые зайсуулжа, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, бэлэдхэлэй организацинууд малажалай продуктнуудай бэлэдхэлгые түргэдхэхэ хэмжээнүүдые дары абаха ёһотой. Энэ зорилгоор үнеэдэй харууһалга, малай бэлшээриие һайнаар эмхидхэхэ, үнеэдые гурба һааха, гүрэндэ тушааха малнуудые бэлшээн таргалуулха, гахайнуудые шахаха хүдэлмэри эмхидхэхэ зэргэтэй.

Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ зорилгоор хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа колхоз бүхэн заатагүй дүүргэхэ, энэ хүдэлмэри бэелүүлхэ хэрэгтэнь колхозуудай правленинүүдтэ зооветеринарна мэргэжэлтэд бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Колхозуудай правленинүүд малажалһаа абтаһан продуктнуудай тоо бүридхэл һайнаар хэхэ, гүрэнтээ тоосоогүйдөө малажалай продуктнуудые ондоо тээшэнь гаргашалхаяа болихо ёһотой.

Мүн «Маслопромой» трестын, «Заготскодой», «Заготживсырьегой» конторонуудай, Бурмонкоопсоюзай системын бэлэдхэлэй органууд хүдэлмэреэ һайжаруулха, малажалай продуктнуудые тушаан абалгые һайнаар эмхидхэхэ, арад зоной дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха уялгатай.

Аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд, тэдэнэй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управленинүүд малажалай продуктнуудай бэлэдхэлэй ябасые хинан шалгаха, энэ хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрилхэ зэргэтэй. Аймгүйсэдкомууд, тэдэнэй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управленинүүд малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха декада, һара, квартал бүхэнэй түсэбые колхоз, фермэ бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангаха уялгатай.

Малажалай бүхы продуктнуудые тушаалгаар гүрэнтээ сүм тоосохо гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй чанги уялга мүн болоно.

Механизаторнууд һайнаар ажаллана

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо Селендугын МТС-эй нэгэдэхи тракторна бригада силос даралгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Бригадинай туһалагша Бальжинима Самбуовай хүтэлбэреэр тус бригадын ид Шулуута, Опытно ба Дээдэ Эрөө гэжэ газарта байдаг силосиэ башнинуудта августын 5 болотор 00 тонно силос дараа. Энэ силос олхозой племенной фермын үхэрүүдтэ эдиүүлэгдэхэ юм. СХТЗ тракторай трактористка Ц. Гомбоева силос даралгада һайнаар хүдэлнэ.

«Социализм» колхозой сабшалан дээрэ 5 сенокосилкатай АТЗ-НАТИ, тракторна тармууртай СХТЗ ба волокушатай У-2 гэжэ тракторнууд хүдэлмэрилнэ. Тракторна агрегадууд хамта 1290 гектарай үбһэ сабшаха түсэбтэй байгаа һаа, мүнөө 1100 гектар сабшаад байна. Тракторна сенокосилкын машинистнууд Петр Степанович Лозовой, Александр Петрович Лозовой, Ефим Терентьевич Денисенко гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

В. Бадашкеев.

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

1953 оной августын 5-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Үбһэ һурилэлгэ	Үбһэ сабшалга	Силос даралга	Аймагууд	Үбһэ һурилэлгэ	Үбһэ сабшалга	Силос даралга
Кабанскын	53,5	70,4	30,3	Бичурын	28,0	58,9	8,8
Гарбагатайн	51,1	79,1	15,3	Закаменай	27,8	53,1	43,4
Прибайкальска	50,4	66,7	26,2	Түнхэнэй	25,9	52,3	45,3
Байкало-Кударын	50,1	76,8	18,1	Кяхтын	23,8	53,6	15,6
Кударын	44,0	65,6	22,8	Сэлэнгын	22,9	51,4	4,4
Баргажанай	42,7	53,7	12,2	Хориин	18,4	48,0	12,6
Мухаршэбэрэй	39,8	68,2	14,2	Хэжэнгын	17,6	57,9	17,7
Хойто-Байгалай	35,9	5,0	25,0	Яруунын	14,7	50,1	8,0
Заиграйн	29,3	58,3	9,3	Ториин	14,1	46,8	38,4
Иволгын	28,9	67,5	25,3	Зэдын	11,9	41,6	22,5
Курумканай	26,3	40,9	13,1	Ахын	7,8	17,5	22,4

СССР-эй Верховно Соведэй заседанинууд

Национальностьнуудай Соведэй 1953 оной августын 6-най заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Августын 6-най үглөөнэй 11 часта, Кремльдэ, Кремлёвско Ехэ Ордон соо Национальностьнуудай Соведэй хоёрдохи заседани болобо. Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Ж. Шаяхметов** түрүүлэгшээр һууба.

Национальностьнуудай Совет болбол Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ депутат **И. С. Хохловой** нэмэлтэ элидхэлые шагнаба.

Бюджетнэ комиссиин нэмэлтэ элидхэлэй һүүлээр СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ.

Депутат **В. Т. Лацис** (Латвийска ССР, Кировскэ округ), депутат **Н. А. Михайлов** (РСФСР, Ставропольско округ), депутат **Ш. Рашидов** (Узбекскэ ССР, Джизакска округ), депутат **Н. Е. Авхимович** (Белорусска ССР, Рогачевско округ), депутат **Г. Ш. Каржаубаев** (Казахска ССР, Зайсанска округ), депутат **П. Г. Тычина** (Украинска ССР, Киевскэ округ), депутат **М. З. Азизов** (Татарска АССР, Ново-Шешминскэ округ), депутат **А. Н. Косыгин** (РСФСР, Ивановска округ), депутат **Г. Я. Рудь** (Молдавска ССР, Дрокиевска округ), депутат **Ф. З. Загафуранов** (Башкирска АССР, Белорецкэ округ) гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Энээгээр Национальностьнуудай Соведэй хоёрдохи заседани хаагдаа.

Союзай Соведэй 1953 оной августын 6-най заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Августын 6-най үдэшын 6 часта, Кремльдэ, Кремлёвско Ехэ Ордон соо Союзай Соведэй хоёрдохи заседани болобо.

Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **М. А. Яснов** түрүүлэгшээр һууба.

Союзай Совет болбол Союзай Соведэй Бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ депутат **Л. Р. Корниецэй** нэмэлтэ элидхэл шагнаба.

Бюджетнэ комиссиин нэмэлтэ элидхэлэй һүүлээр СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ.

Депутат **А. М. Пузанов** (Куйбышевска область, Кинельскэ округ), депутат **Н. Т. Кальченко** (Украинска ССР, Житомирско хүдөөгэй округ), депутат **П. Ф. Ладанов** (Ленинградска область, Волховско округ), депутат **К. Т. Мазуров** (Белорусска ССР, Дрогичинска округ), депутат **М. А. Гедвилас** (Литовско ССР, Каунасска округ), депутат **П. К. Пономаренко** (Белорусска ССР, Минскэ хүдөөгэй округ), депутат **Е. Б. Тайбеков** (Казахска ССР, Молотовско округ), депутат **Т. И. Антропова** (Калининска область, Вышневолоцко округ), депутат **В. М. Бакрадзе** (Грузинска ССР, Кутаисска округ) гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Энээгээр Союзай Соведэй хоёрдохи заседани хаагдаба.

Национальностьнуудай Соведтэ

Уржадэр августын 6-да, Кремлёвско Ехэ Ордон соо СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

11 час. Национальностьнуудай Соведэй заседани эхилнэ. Түрүүлэгшын столдо Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ **Ж. Шаяхметов.** Түрүүлэгшын орлогшонор депутадууд **М. Т. Якубов, В. Т. Лацис, М. В. Зимянин, Т. М. Матиашвили** гэгшэд һууба.

Нүхэд **Г. М. Маленков, Н. С. Хрущев, К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, А. И. Микоян** гэгшэдэй правительственна ложонуудта ерэхэдэнь депутадууд ба айлшад үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалгаар угтана.

Палатын Бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ депутат **И. С. Хохловто** нэмэлтэ элидхэл хэхынь тулада үгэ үгтэнэ. Тэрэ хадаа СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй проектые Бюджетнэ комисси бүхы талаһаань хаража үзөө гэжэ хэлээд, Бюджетнэ комиссиин оруулһан заһабаритайгаар баталхые дурадхана.

Бюджетнэ комиссиин нэмэлтэ элидхэлэй һүүлээр СССР-эй Гүрэнэй бюджедые зүбшэн хэлсэлгэ эхилнэ. Шэнэ бюджет хадаа ехэ хэмжээтэй капитальна барилгые, промышленностиин, хүдөө ажахын, транспортын, һуралсалай, наукын, элүүрые хамгаалгын, социальна хангалгын саашанхи хүгжэлтые финансировалха хэрэгые шухала хэрэгтэй мүнгэ зөөреэр хангана гэжэ депутадууд тэмдэглэбэ.

Депутат **В. Т. Лацис** (Латвийска ССР) түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

—СССР-эй Верховно Соведэй энэ сесси,—гэжэ тэрэ хэлэнэ, — парти, правительство ба арадай агуувхэ нэгэдэлэй түгэс хүсөөрөө харагдажа байһан оршон байдалда үнгэргэгдэжэ байна. Ахадүү арадуудай энэ бата нэгэдэл ба хани барисаанай мандажа байһан сагта бидэнэртэ дотоодыншье, гадаадыншье дайсад аймшагтай бэшэ. Манай ороной арадууд Коммунистическэ партиие, тэрээнэй Центральна Комитедые тойрон, Советскэ правительствые тойрон бата нигтаар жагсанхай. Тэдэнэр манай партиин зохёоһон политикые халуунаар һайшаана, эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй бүлэ дотор латышска арад ажахын ба культурын саашанхи хүгжэлтын түлөө амжалтатайгаар тэмсэжэ байна. Республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ мүнгэ һомололго 1946 онойхитой сасуулбал энэ жэлдэ 34 процентээр, тиихэдэ гэгээрэлдэ, элүүрые хамгаалгада ба социальна хангалгада мүнгэ гаргашалга хоёр дахин шахуу ехэ болохо байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Лацис Бюджетнэ комиссиин заһабаринуудые оруулан СССР-эй Гүрэнэй бюджедые баталха гэжэ дурадхана.

Депутат **Н. А. Михайлов** үгэ абаад, СССР-эй Гүрэнэй шэнэ бюджет советскэ арадай интересүүдые харуулна, социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ, экономико, культура ба наукын ургалтые, ажалшадай материальна ба культурна хэмжээнэй таһалгаряагүй дэбжэлтые хангаха зорилготой гэжэ хэлэнэ.

Нүхэр Михайлов Москвагай ба областиин предприятинуудта үйлэдбэриин таһалгаряагүй ургажа, ажалай бүтээсын дэбжэжэ байһан тухай, продукциин өөрын үнын доошолжо ба шанарайнь һайжаржа байһан тухай хэлэбэ. Столицада городской барилгын ба гэр байра барилгын далайса тухай тэрэ хэлээ. Москвае шэнэдхэн байгуулгын генеральна түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Хоёр жэлэй турша соо ажаһуудалай нэгэ миллион табан зуу мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байшангууд, культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудай олон тоото гэр байшангууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Энэ жэлдэ Москвада хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдтэ табан миллиард үлүүтэй түхэриг һомологдоо.

Өөрынгөө үгын түгэсхэл дээрэ нүхэр Михайлов областиин хүдөө ажахын хүгжэлтын асуудалнууд тушаа хэлээ.

—Манай Эхэ ороной ажалшад,—тэжэ нүхэр Михайлов үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэнэ,—өөһэдынгөө хүсэндэ, өөһэдынгөө үглөөдэртэ, өөһэдынгөө ерээдүйдэ дүүрэн этигэнэ. Советскэ Союзаар толгойлогдожо байгаа эб найрамдалай ба демократиин лагериин шэнэ амжалтанууд хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха, арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ этигэл найдабариие үнэн хүсэлтэ бүхы хүнүүдэй сэдьхэлдэ түрүүлнэ.

Депутат **Ш. Рашидов** (Узбекскэ ССР) СССР-эй Гүрэнэй бюджет коммунистическэ обществые эдэбхитэйгээр байгуулжа байгаа ахадүү арадуудай экономикын нэгэдэл дээрэ һуурижанхай гэжэ тэмдэглэнэ. Партиин зохёоһон ленинско-сталинска политикын бэелэлтэ узбекскэ арадай промышленность, хүдөө ажахы болон культурада богонихон хугасаа дотор болоһон туйлай ехэ хубилалтанууд дотор эли тодоор харагдана. Республика дотор промышленностиин шэнэ һалбаринууд: нүүрһэнэй, нефтяной, химическэ, металлургическа, машина бүтээлгын ба бусад һалбаринууд байгуулагдаа. Хүдөө ажахые, илангаяа хлопок тарилгые хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан амжалтануудай ашаар Узбекистанай бүхы шахуу колхозууд миллионернүүд болоо.

Хүдөө ажахын налог тухай Хуулиин проектые нүхэр Рашидов һайшаана. Шэнэ Хуули хадаа хүдөөгэй хүн зоной материальна ажана байдалые саашадань һайжаруулха, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, орон дотор эдеэ хоолой ресурснуудые ехэдхэхэ хэрэгтэ шухала хэмжээ-ябуулга болохо байна гэжэ нүхэр Рашидов хэлэбэ.

Депутат **Н. Е. Авхимович** (Белорусска ССР) һүүлэй жэлнүүдэй туршада Белоруссиин промышленностиин, хүдөө ажахын ба культурын талаар туйлагдаһан амжалтанууд тухай хэлэбэ. Республика дотор промышленна үйлэдбэри дайнай урда тээхи хэмжээнһээ нэгэ хахад дахин үлүү гараа. Хүдөө ажахые техникээр зэбсэглэлгэ жэлһээ жэлдэ ургана. Колхозуудай ниитын баялиг арьбадана, колхознигуудай экономическа байдал һайжарна.

—Советскэ Союзай дотоодын ба гадаадын политикын талаар манай правительствын бэелүүлжэ байгаа хэмжээ-ябуулга, — гэжэ депутат Авхимович хэлэнэ,—манай ороние хүтэлбэрилгэ манай партиин ленинско-сталинска хүтэлбэрилхы ядрогой найдабаритай гар соо байна, дайсадай ба тэдээнэй агентурын ямаршье аашанууд манай арадай хүсэ шадалые, нэгэдэлые ба бата жагсаалые хэлбэрүүлжэ шадахагүй гэжэ бүхы дэлхэйдэ харуулаа.

Депутат **Г. Ш. Каржаубаев** (Казахска ССР) социалистическэ нацануудай ахадүүгэй хани барисаанай асари ехэ удхашанарые тэмдэглээ. Тус нацануудай хоорондын хани барисаан ороной экономикын ба культурын таһалгаряагүй дэбжэлтые, Советскэ Союзай уласхоорондын нэрэ хүндын ба нүлөөнэй ургалтые хангана

Депутат болбол арадай ажахые хүгжөөлгэдэ Казахстанай ажалшадай туйлалтануудые гэршэлһэн тоо баримтануудые харуулба. Республикын металлургическа промышленностиие хүгжөөлгэдэ ба түмэрэй руда малталгын газарые ашаглаха ябадалда зохихо анхарал табинагүй гэжэ Металлургическа промышленностиин министерствые ба Барилгын министерствые тэрэ шүүмжэлбэ. СССР-эй Электростанцинуудай ба электропромышленностиин министерство болбол республика дотор электростанцинуудые шэнээр барилгада ба хуушануудыень үргэдхэлгэдэ бага анхарал табина.

Казахска ССР-эй ажалшад СССР-эй арадай ажахын 1953 оной түсэбые ба Гүрэнэй бюджедые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байна гэжэ нүхэр Каржаубаев мэдүүлбэ.

Украинска мэдээжэ уранзохёолшо, депутат **П. Г. Тычина** СССР-эй арадуудай хани барисаанай зориг бадаруулагша хүсые украинска арад өөрынгөө ажабайдал дээрэ мэдэрээ гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэ хадаа агуувхэ ород арадтай украинска арадай олон зуун жэлэй хани барисаан тухай хэлэнэ. Энэ хани барисаагүйгөөр Украина болбол хариин олон тоото булимтаргашадай урдаһаа тулажа шадахагүй байгаа.

Депутат Тычина культурна байгуулалтын асуудалнууд тушаа тогтожо хэлэнэ. Мүнөө Украинада юрэнхы һуралсалай 30 мянган шахуу һургуулинууд хүдэлмэрилжэ, тэдээндэ 6 миллионһоо үлүү үхибүүд һуралсана. Советскэ Украинатай ниилэһэнһээнь хойшо Закарпатска областьдо дунда һургуулинуудай тоо 10 дахин, долоон жэлэй һургуулинуудай тоо 18 дахин олошоро. Республикын Наукануудай Академидэ мүнөө 50 гаран научна эмхи зургаанууд тоологдоно. Тэдээнэй олонхинь һүүлэй үедэ научна шэнжэлэлгэнүүдые хэхэдээ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Татарска АССР-эй ажалшад зохёон байгуулхы амгалан ажалай фронт дээрэ оронойнгоо бүхы ажалшадтай хамта шэнэ илалтануудай түлөө тэмсэжэ байна гэжэ депутат **М. З. Азизов** хэлэнэ. Республикын промышленна продукциин хэмжээн 1952 ондо 1940 онойхитой сасуулхада 318 процент ургаһан, капитальна вложенинүүд дайнай урда тээхи хэмжээнһээ 4 дахин ехэ болоһон байна. Татарида нефтяной промышленность амжалтатайгаар хүгжэнэ. Ажаһуудалай коммунальна ажахы, ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ һайжарна, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай тоо олошорно.

Нүхэр Азизов республикын районно промышленностьда мүнгэ һомолхо асуудалаар хэдэн дурадхалнуудые оруулаа.

СССР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министр **А. Н. Косыгин** үгэ хэлэнэ. Тэрэ хадаа 1953 оной бюджет Советскэ гүрэнэй эб найрамдалай политикые, ажалшадай ажабайдалай хэмжээе таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлхэ тухай парти ба правительствын эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгые харуулна гэжэ хэлэбэ.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын шэнээр ургажа байһые гэршэлһэн олон тоото жэшээнүүдые депутат Косыгин харуулба. Энэ жэлдэ правительствын заабариин ёһоор, министерствын предприятинууд хүн зондо зорюулан, түсэбһөө гадуур 10 миллиард шахуу түхэригэй эд бараа нэмэжэ гаргаха байна. Предприятинууд торгон бүдүүдые 1940 онойхидо орходоо 6 дахин ехые үйлэдбэрилхэ юм. Нооһон бүдүүдые, тусхайлбал, костюмууд болон пальтонуудые оёхо эрхим шанартай бүдүүдые үйлэдбэрилгэ ехэдхэгдэхэ байна.

Нүхэр Косыгин эдеэ хоолой промышленностиин хүгжэлтэ тухай хэлэнэ. Ажалшад энэ жэлдэ 1940 онойхидо орходоо малай тоһо хоёр дахин, сахар болон кондитерска зүйлнүүдые 1,7 дахин ехые абаха байна. Эдеэ хоолой промышленностиин 568 предприяти шэнээр баригдаха, 215 шахуу предприятинууд үргэдхэгдэн шэнэдхэгдэхэ байна.

Депутат **Г. Я. Рудь** (Молдавска ССР) Коммунистическэ партиин национальна политикын илалтые Советскэ Молдавиин жэшээ дээрэ харуулаа. Республика дотор промышленность, хүдөө ажахы ба культура тон түргэнөөр хүгжэжэ байна. Эдеэ хоолой промышленность илангаяа ехэ далайсатайгаар хүгжэнэ, юуб гэхэдэ, түүхэй эдэй тон ехэ базатай юм: республика дотор 160 мянган гектар садууд ба виноградникгууд бии.

Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствын зүгһөө шэнэ барилганuудые техническэ документацяар саг соонь хангадаггүй дээрэһээнь Молдавска ССР дотор эдеэ хоолой шэнэ предприятинуудай барилга һаатажа байна гэжэ нүхэр Рудь тэмдэглээ.

Депутат **Ф. З. Загафуранов** (Башкирска АССР) республика дотор нефтяной промышленностиин түргэнөөр хүгжэжэ байһан тухай хэлэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, нефтянигуудта зорюулан ажаһуудалай-культурна барилгые үргэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха шухала гэһэн асуудал тэрэ табиба.

Депутат Загафуранов сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые һайшааба.

Депутат Загафурановай хэлэһэнэй һүүлээр Национальностьнуудай Соведэй заседани хаагдаһанда соносхогдоно. Удаадахи заседани августын 7-ой үдэшын 6 часта болохо байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй заседанинууд

Союзай Соведтэ

Уржадэр үдэшын 6 часта Кремлёвско Ехэ Ордон соо Союзай Соведэй заседани болобо. Түрүүлэгшын столдо — Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **М. А. Яснов**, Түрүүлэгшын орлогшонор — депутадууд **А. И. Кириченко, Т. М. Зуева, А. Ю. Снечкус, А. И. Ниязов** гэгшэд һууна.

Правительственна ложонуудта нүхэд **Г. М. Маленков, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. З. Сабуров, М. Г. Первухин** гэгшэдэй ерэжэ һуухада, үни удаан альгаталга болобо.

Нэмэлтэ элидхэл хэхын тулада палатын Бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ депутат **Л. Р. Корниец** гэгшэдэ түрүүлэгшээр байгша үгэ үгэнэ. СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые Бюджетнэ комиссиин оруулһан заһабаринуудтайгаар баталхые тэрэ дурадхана.

Удаань Союзай Совет СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ оробо.

Депутат **А. М. Пузанов** (РСФСР) үгэ хэлэнэ. Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай арад социалистическэ экономико болон культурые хүгжөөхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулгуури — өөрынгөө агууехэ Эхэ оронойхүсэ шадалые саашадань хүгжөөхэ талаар шэнэ амжалтануудые түйлаа гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Энэ жэлдэ эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай розничнэ үнэ сэнгые шэнээр химдаруулга, тэрэшэлэн арад зонһоо ороху мүнгэн зөөрине бага болгохо, хүдөө ажахын налогые нилээдгүйгөөр бага болгохо гэжэ бюджедэй проект соо хараалагдаһан ушар хадаа арад зоной саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха тухай парти болон правительствын гаргажа байгаа эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгын толотомо гэршэнь мүн болоно. Гансахан Российска Федераци дотор мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын налогой нийтэ суммань 2.450 миллион түхэригөөр бага болохо байна. Энэ шухалын шухала хэмжээ-ябуулга хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ, манай орон дотор эдеэ хоолой болон түүхэй эдэй ресурснуудые ехэ болголгодо аша туһа хүргэхэ юм.

Российска Федерациин бюджет тухай хэлэхэ зуураа, бүхы ассигнованинуудай 80 шахуу процентнь социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые һомололгодо, ажаһуудалай-коммунальна ажахые хүгжөөлгэдэ шэглүүлэгдэхэ гэжэ депутат Пузанов тэмдэглэнэ. Мүн үргэн хэрэглэлэй товарнуудые бүтээн гаргадаг республиканска болон нютагай промышленностине саашадань хүгжөөлгэдэ горьтойхон мүнгэн зөөри һомологдохо байна.

СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй проектые болон 1951 ба 1952 онуудай бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое баталхые нүхэр Пузанов дурадхана.

Бюджедэй проект соо Советскэ гүрэнэй айхабтар ехэ амжалтанууд эли тодоор харуулагданхай гэжэ депутат **Н. Т. Кальченко** (Украинска ССР) тэмдэглэбэ Тэрэ хадаа советскэ Украинын арадай ажахы болон культурые хүгжөөлгын түйлалтануудые харуулһан баримтанууд ба тоонууд дээрэ тогтон хэлэбэ. Республика дотор шэрэм ба булад хайлуулга, түмэрэй ба марганцева руда, нүүрһэ малталга, электроэнерги, тракторнуудые, молотилкануудые, свеклокомбайнуудые, үргэн хэрэглэлэй эд бараануудые үйлэдбэрилэн гаргалга нилээдгүй дээшэлүүлэгдээ. Энэ жэлдэ колхозууд, совхозууд болон машинно-тракторна станцинууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Намарай шэниисэ, сахарна свёкло, лен-долгунец, хартаабха, овощь ба бусад культурануудые тариһан талмай ехэ болгогдонхой. Хүдөө ажахые механизацилгын хэмжээн дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрине һайжаруулха, тэдээндэ хэрэгтэй эрхим мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэлгые үргэдхэхэ талаар нүхэр Кальченко хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулба.

Табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые Ленинград городой ба Ленинградска областиин ажалшад амжалтатайгаар бэелүүлнэ гэжэ депутат **П. Ф. Ладанов** хөөрэнэ. Городой болон областиин промышленность байгша оной түрүүшын хахадай түсэбые 102,3 процентээр дүүргээ. Нютагай ба кооперативна промышленность гурба мянга хахадһаа дээшэ зүйлэй элдэб янзын хэрэгсэлнүүдые мүнөө үедэ бүтээн гаргана. Мүн товарнуудай ассортимент үргэдхэгдэнэ, тэдэнэй шанарынь һайжаруулагдана.

Социализмын оронэй бюджет хадаа советскэ гүрэнэй экономическа хүсэ шадалайнь хэлбэришэгүйгөөр ургажа байһан тухай, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын үндэр темпнүүд тухай, капиталистическэ системэдэ орходоо ажахын социалистическэ системын айхабтар ехээр булюу байһан тухай гэршэлнэ гэжэ нүхэр Ладанов хэлэнэ.

Капиталистическэ оронуудта сэрэгэй бюджедүүдэй жэлһээ жэлдэ ургажа, ажалшадай ядуу тулюур байдалай бүри муу болохо байхадань, манай орон дотор арадай мүнгэн зөөри хадаа амгалан байдалай экономикые хүгжөөлгэдэ, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй саашанхи дэбжэлтэдэ, советскэ хүнүүдэй ургажа байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые хангалгада шэглүүлэгдэнэ гэжэ депутат **К. Т. Мазуров** (Белорусска ССР) хэлэнэ.

Ленинско-сталинска национальна политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, союзна республиканудай арадай ажахын ба культурын саашанхи дэбжэлтэ түйлахын тулада Советскэ правительство бүхы хэмжээнүүдые абана. Энээнэй ашаар белорусска арад болбол республикынгаа ажахые богонихон болзор соо һэргээн бодхоогоод, амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн дайнай урда тээхи хэмжээе нэгэ хахад дахин үлүүлээ юм. Тиихэдэ хүдөө ажахы улам бүри хүгжэжэ байна.

Энээнтэй хамта республикын промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнуудые депутат тэмдэглэбэ. Зарим колхозууд ургаса багаар абадаг, нийтын малажалые хүгжөөхэ түсэбүүд дүүргэгдэдэггүй байна.

Литвагай ажалшадай түйлаһан амжалтанууд тухайда депутат **М. А. Гедвилас** (Литовско ССР) үгэ хэлэбэ. Республикын промышленна үйлэдбэри дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо гурба дахинһаа ехээр дээшэлүүлэгдээ. 1952 ондо үнгэрэгшэ жэлэйхитэйнь сасуулбал бүхы промышленностиин валовой продукциин хэмжээн 18 процентээр ехэ болоо. Электроэнерги, металл отолдог станогуудые, паровой турбинануудые, электромоторнуудые, велосипедүүдые, барилгын материалнуудые, саарһа, мебель, эд бүд үйлэдбэрилэн гаргалга нилээдгүйгөөр дээшэлүүлэгдээ. Эдэ бүгэдэ хадаа буржуазна Литвада ехэнхидээ бүтээн гаргагдадаггүй продукци болоно гэжэ нүхэр Гедвилас тэмдэглэнэ.

СССР-эй зарим министерствонуудэй — электростанцинуудай болон электропромышленностиин, хэлхеэ холбооной, барилгын министерствонуудэй арадай ажахын удхашанартай хэдэ хэдэн зорилгонуудые шиидхэхэ талаар республикада туһаламжа багаар үзүүлдэг байһанайнь тухай хэдэ хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые нүхэр Гедвилас хэбэ.

— Советскэ Литвагай ажалшад, — гэжэ депутат хэлэнэ, —партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ, олонациональна Советскэ гүрэниие саашадань бэхижүүлгэдэ, Маркс —Энгельс —Ленин—Сталинай агууехэ захяануудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ юм.

СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй проект, гэжэ СССР-эй Культурын Министр депутат **П. К. Пономаренко** хэлэнэ, социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта нёдондо жэлэйхидэ орходоо 7 млрд. түхэриг ехээр —129,8 миллиард түхэриг һомолхые хараална.

Иимэ һомололго ймагтал советскэ байгуулалтын эрхэ байдалда бэелүүлэгдэжэ болохо гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ. Энэ хадаа советскэ культурын хүгжэлтын принципиальна илгаануудые элирүүлэн харуулна, юуб гэхэдэ, социалистическэ гүрэн дотор бүхы общестын культурна дэбжэлтэ хангагдадаг юм.

Мүнөө жэлдэ арадай гэгээрэлэй саашанхи хүгжэлтэ түйлагдаха байна. Эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудай һурагшадай тоо 900 мянган хүнүүдээр олон болохо, тиихэдэ дунда һургуули дүүргэгшэдэй тоо 1950 онойхитой сасуулбал хоёр дахин ехэ болохо байна бшуу.

Арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ түйлагдаһан түйлай ехэ амжалтанууд хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай культурна хэмжээе түүхэдэ үзэгдөөгүй ехээр дэбжээгээ. Жэшээнь, нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй хахадынь дунда һургуулитай гү, али ФЗО-гэй һургуулинуудые болон ремесленнэ училищинуудые дүүргэһэн байха юм. Сталинай нэрэмжэтэ московско автозаводой хүдэлмэришэдэй 70 процентнь дунда һургуулитай болонхой.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ба советскэ искусствые хүгжөөлгын шиидхэгдээгүй зорилгонууд тухай нүхэр Пономаренко хэлэбэ. Правительствын хэдэн шиидхэбэринүүд соо болоод партиин XIX съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэн искусстводахи горьтойхон дутагдалнууд мүнөөшье хүрэтэр бии байһаар гэжэ тэрэ заана. Тэдэниие усадхахын тулада ехэхэн хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй.

Казахска арадай социалистическэ байгуулалтадахи түйлалтанууд тухай депутат **Е. Б. Тайбеков** хөөрэбэ. Казахстанай территори дээрэ эрхим һайн техникээр зэбсэгжүүлэгдэһэн хэдэн олон томо заводууд болон фабриканууд, шахтанууд болон руднигууд, электростанцинууд болон нефтяной вышкэнүүд, түмэр замай узелнууд болон промышленна барилганууд бии. Эрхим һайн техникээр зэбсэгжэһэн социалистическэ хүдөө ажахы улам бүри аша үрэ ехэтэй болгогдожо байна. Хэдэн мянгаад эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудһаа гадна, 29 дээдэ һуралсалай заведенинууд, наукын бүхы һалбаринуудай 100 шахуу элдэб научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд, үргэн олон эмнэлгын ба культурна эмхи зургаанууд, клубууд ба библиотекэнүүд бии.

Республикын бүхы амжалтануудай гол шухала условинь СССР-эй арадуудай хани барисаан, агууехэ ород арадай түйлай ехэ ба саг үргэлжын туһаламжа мүн болоно гэжэ нүхэр Тайбеков хэлэнэ. СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые баталха тухай дурадхалые депутат дэмжэбэ.

Депутат **Т. И. Антроповагай** (Калининска область) хэлэһэн үгэ хадаа өөрынгөө агууехэ Эхэ оронойомогорхоһон мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй байба. Советскэ хүнүүд, гэжэ тэрэ хэлэнэ, бүри һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхые хүсэнэ, юуб гэхэдэ, тэдэнэй ажал социалистическэ обществын аша туһада зорюулагдадаг, өөртөө хүдэлмэрилһэн ажал гайхамшаг үрэнүүдые үгэдэг юм гэжэ тэдэнэр харадаг байна бшуу.

Областиин ажахын хүгжэлтэ тухай, ажалшадай материальна ажана байдалай ба культурна хэмжээнэй хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлэгдэжэ байһан тухай тэрэ хөөрэнэ. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ 60 шахуу процентээр ехэ болоһон областиин бюджедэй ургалта энээниие эли тодоор гэршэлнэ. Һүүлшын жэлнүүдэй турша соо гэгээрэлдэ, элүүрые хамгаалгада ба социальна хангалтада зорюулагдаһан гаргашанууд хоёр дахин ехэ болоо, тэдэ бүхы бюджедэй 78 процентнь болоно.

Нүхэр Антропова хэлэһэн үгынгөө горьтойхон хубиине областиин ажахын хойшолуулагдашагүй зорилгонуудта хандуулһан байна.

Заседаниин түгэсхэл дээрэ депутат **В. М. Бакрадзе** (Грузинска ССР) үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа Грузинска ССР-эй арадай ажахын ба культурын хүгжэлтэ тухай хөөрөө. Промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээд, республика энэ жэлдэ марганцева руда, шифер, нефть, цемент, бүд эд, тоһо ба бусадые түсэбһөө гадуур орондоо ехээр үгэһэн байна. Нёдондонойхитой сасуулбал, хүдөө ажахын культурануудые хуряан абалга дээшэлүүлэгдэжэ байна. Ажахын зарим зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Грузинска ССР-тэ туһаламжа үзүүлхэ тухай союзна министерствонуудэй үмэнэ хэдэ хэдэн практическа асуудалнуудые нүхэр Бакрадзе табиба. Удаань депутат Бакрадзе грузинска арадай ба агууехэ ород арадай хоорондо үни урда сагһаа хойшо бэхижэһэн эбдэршэгүй хани барисаан тухай хэлэнэ. Советскэ арадуудай нэгэдэлые ямаршье хүсэн бутарган һалгаажа шадахагүй гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Үгэ хэлэһэн депутадууд правительствын зохёоһон СССР-эй Гүрэнэй бюджедые нэгэн һаналаар һайшааһан, колхозуудые эмхидхэлэйажахын талаар бэхижүүлхэ ба колхозно таряашадай ажана һайн байдалай саашанхи дэбжэлтые хангаха парти болон правительствын бэелүүлһэн шухала хэмжээ-ябуулга болохо хүдөө ажахын шэнэ налог тухай хэлэһэн байна. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ советскэ хүнүүдэй бүхы хүсэ шадалаа үгэхөөр бэлэн байһые Советскэ Союзай арадуудай түлөөлэгшэд мэдүүлһэн байна.

Союзай Соведэй удаадахи заседани августын 7-до үглөөнэй 11 часта нээгдэхэ.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Мандатна комиссиин түрүүлэгшэ депутат А. М. Пузановай элидхэл

Нүхэд депутадууд!

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиин һүүлээр СССР-эй Конституцитай болон СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримэй 108-дахи статьятай зохилдуулан, гаража ошоһон депутадуудай орондо Союзай Соведтэ депутадуудые һунгуулиин 16 округуудһаа һунгаха һунгалта үнгэргэгдэһэн байгаа.

1952 оной мартын 23-да Ленинградска областиин № 53 Волховско һунгуулиин округһоо депутат Ладанов Петр Федорович, Калининска областиин № 170 Ржевскэ һунгуулиин округһоо депутат Киселев Виктор Иванович һунгагдаа; 1952 оной апрелиин 6-да Сталинска областиин № 487 Макеевскэ һунгуулиин округһоо депутат Хотенков Иван Ильич һунгагдаа; 1952 оной апрелиин 27-до Дагестанска АССР-эй № 359 Дербентскэ һунгуулиин округһоо депутат Алимов Таир һунгагдаа; 1952 оной июниин 29-дэ Кемеровскэ областиин № 174 Кемеровскэ һунгуулиин округһоо депутат Мокрушин Василий Михайлович, Львовско областиин № 460 Бродовско һунгуулиин округһоо депутат Козланюк Петр Степанович; 1952 оной декабриин 7-до Винницкэ областиин № 391 Казатинска һунгуулиин округһоо депутат Ивашутин Петр Иванович; 1953 оной январиин 25-да Горьковско областиин № 145 Арзамасска һунгуулиин округһоо депутат Саланов Алексей Михайлович; 1953 оной мартын 22-то Армянска ССР-эй № 658 Ленинаканска һунгуулиин округһоо депутат Кочинян Антон Ервандович; 1953 оной мартын 29-дэ Ростовско областиин № 262 Таганрогско һунгуулиин округһоо депутат Гарцуев Павел Николаевич, Читинскэ областиин № 333 Борзинско һунгуулиин округһоо депутат Троценко Ефим Григорьевич, Казахска ССР-эй № 596 худөөгэй Чимкентскэ һунгуулиин округһоо депутат Кунаев Динмухамед Ахмедович; 1953 оной майн 24-дэ Сталинска областиин № 481 Сталинска хоёрдохи һунгуулиин округһоо депутат Богомолов Михаил Антонович; 1953 оной майн 31-дэ Ленинград городой № 41 Московско һунгуулиин округһоо депутат Лебедев Александр Алексеевич; 1953 оной июниин 21-дэ Молотовско областиин № 223 Кунгурска һунгуулиин округһоо депутат Пегов Николай Михайлович; 1953 оной июлиин 26-да Московско областиин № 23 Орехово-Зуевска һунгуулиин округһоо депутат Гришин Виктор Васильевич һунгагдаһан байна.

Союзай Соведтэ депутадуудые һунгаһан һунгалта хадаа 1950 оной март һарада СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха нийтын һунгалта болохо үедэ тогтоогдоһон хилэтэй һунгуулиин округуудта хэгдэһэн байха юм.

Союзай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн һунгуулиин Окружной комиссинууд байгуулагдажа, тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримэй 46-дахи статьягай ёһоор һунгалтые хүтэлбэрилһэн байгаа.

Һунгалта хадаа улад зоной ехэ патриотическа дэбжэлтын болон политическэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэрһэн байна. Һунгагшад коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар голосовалһан байха юм.

Һунгуулиин бүхы 16 округуудта 2.663.820 һунгагшад һунгалтада хабаадалсаһан байгаа. Тэрэнь эдэ округуудай һунгагшадай нийтэ тоогой 99,98 процент болоно. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө 2.663.496 һунгагшад голосовалһан байна. Тэрэнь голосованида хабаадалсаһан бүхы һунгагшадай 99,95 процент болоно.

Дурсагдаһан һунгуулиин округуудта СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаһан һунгалтын дүнгүүд хадаа советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлые ушөө дахин гэршэлнэ.

СССР-эй Конституциин 50-дахи статьягай үндэһөөр Союзай Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ һунгагдаһан Мандатна комисси һунгуулиин бүхы арбан зургаан округуудта һунгагдаһан депутат бүхэндэ һунгуулиин Окружной комиссинуудаар табигдаһан һунгуулиин документнүүд болон материалнуудые шалгажа, депутадуудта кандидадуудые регистрацилха тухай һунгуулиин Окружной комиссинуудай протоколнуудые болон голосованиин дүнгүүд тухай һунгуулиин Окружной комиссинуудай протоколнуудые хаража үзэһэн байгаа.

Һунгагдаһан депутат бүхэнэй документнүүд болон материалнуудые шалгажа үзөөд байхалаа, Мандатна комисси болбол һунгуулиин бүхы 16 округуудта болоһон һунгалта СССР-эй Конституциин болон СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримэй үндэһөөр, тэрээнтэй хүсэд зохилдуулан хэгдэһэн байгаа гэжэ тодоруулба.

Ямар нэгэн округто һунгалтые кассировалха үндэһэ баримта, мүн тэрэшэлэн Союзай Соведтэ депутадуудые һунгаха һунгалтын талаар СССР-эй Конституциие болон СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримые эбдэбэ гэһэн нэгэшье гомодол болон мэдүүлгэнүүд һунгуулиин нэгэшье округто байбагүй.

Энээнэй үндэһөөр Союзай Соведэй Мандатна комисси болбол һунгуулиин дурсагдаһан бүхы округуудта һунгагдаһан Союзай Соведэй депутадуудые бүрин эрхэ түлөөлэлгэтэй гэжэ тоолоод, өөһэдынгөө дурадхалнуудые Союзай Соведэй үзэмжэдэ болон баталамжада табина.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Мандатна комиссиин түрүүлэгшэ депутат И. Г. Кэбинэй элидхэл

Нүхэд депутадууд!

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи ба табадахи сессинүүдэй хоорондохи үедэ гараһан депутадуудай орондо СССР-эй Конституцитай ба СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримэй 108-дахи статьятай зохилдуулан һунгуулиин долоон округһоо Национальностьнуудай Соведтэ депутадууд һунгагдаа.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта хэһэн һунгуулиин бүхы долоон округуудай хилэнь 1950 оной мартда СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэдэ бии байһан округуудай хилээр үлээгдэһэн байна.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта хэхэ һунгуулиин Окружной комисси һунгуулиин округ бүхэндэ байгуулагдаа. Тус комисси СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримэй 50-дахи статьятай зохилдуулан һунгалтые хүтэлбэрилһэн байна.

Депутадуудай кандидадууд бүхы округуудта СССР-эй Конституцитай ба СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримтэй гүйсэд зохилдуулан саг соогоо дэбжүүлэгдэһэн, һунгуулиин Окружной комиссяар регистрацилагдаһан байха юм.

1952 оной июлиин 8-да Марийска АССР-эй № 499 Юринскэ һунгуулиин округһоо депутат Спиридонов Алексей Михайлович, Удмуртска АССР-эй № 549 Увинска һунгуулиин округһоо—Холзаков Дмитрий Михайлович һунгагдаа.

1952 оной сентябриин 28-да Армянска ССР-эй № 325 Кафанска һунгуулиин округһоо депутат Багдасарян Грант Бахшиевич һунгагдаа.

1952 оной декабриин 28-да Белорусска ССР-эй № 70 Поставска һунгуулиин округһоо депутат Горбунов Тимофей Сазонович һунгагдаа.

1953 оной мартын 29-дэ Хабаровска хизаарай № 624 Корякска һунгуулиин округһоо депутат Бекеров Георгий Игнатьевич һунгагдаа.

1953 оной майн 24-дэ Нахичеванска АССР-эй № 516 Енгиджинскэ һунгуулиин округһоо депутат Оруджев Сабит Атаевич һунгагдаа.

1953 оной июниин 21-дэ Белорусска ССР-эй № 57 Слуцка һунгуулиин округһоо депутат Богданович Виктор Митрофанович һунгагдаа.

Һунгагдаһан бүхы депутадууд коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадууд мүн.

Бүхы округуудта һунгагшад ехэ политическэ эдэбхитэйгээр һунгалтада хабаадаа. Тэдэнэр һунгалтын үдэр бултадаа шахуу һунгуулиин участогта ерэһэн байна. Жэшээнь, № 325 Кафанска һунгуулиин округто, № 516 Енгиджинскэ һунгуулиин округто болоһон һунгалтада бүхы һунгагшад бултадаа хабаадаа. № 499 Юринскэ һунгуулиин округто, № 549 Увинска һунгуулиин округто, № 70 Поставска һунгуулиин округто ба № 57 Слуцка һунгуулиин округто һунгалтада бүхы һунгагшадай 99,99 процент хабаадаа. № 624 Корякска һунгуулиин округто һунгагшадай 99,93 процент һунгалтада хабаадаа.

Бүхы долоон округуудта һунгалтада хамтадаа 512.824 хүн гэхэ гү, али эдэ округуудай бүхы һунгагшадай 99,99 процентнь хабаадаа.

Һунгуулиин бүхы округуудай бүхы шахуу һунгагшад коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалжа, советскэ хүнүүдэй бата бүхэ морально-политическэ нэгэдэлтэй байһаниие гэршэлэн харуулаа. Бүхы долоон округуудта коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудые һунгахын түлөө хамтадаа 512.640 һунгагшад голосовалаа. Энэ хадаа һунгалтада хабаадаһан бүхы һунгагшадай 99,96 процент болоно.

Национальностьнуудай Соведэй Мандатна комисси СССР-эй Конституциин 50-дахи статьягай үндэһөөр һунгуулиин бүхы долоон округуудта депутадуудай кандидадуудые регистрацилжа, һунгуулиин Окружной комиссинуудай табиһан протоколнуудые, голосованиин дүнгүүд тухай һунгуулиин Окружной комиссинуудай протоколнуудые, тэрэшэлэн тус тус һунгуулиин округуудта һунгагдаха зүбшөөлэө үгэһэн кандидадуудай зүбшөөлэй бии байһаниие шалгаа. СССР-эй Конституциие, СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримые эбдэһэн тухай гомодол болон мэдүүлгэнүүд ороогүй.

Дээрэ нэрлэгдэһэн бүхы долоон һунгуулиин округуудһаа Национальностьнуудай Соведтэ депутадуудые һунгалга СССР-эй Конституциин ба СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ тухай Дүримэй үндэһөөр, тэдээнтэй гүйсэд зохилдуулан хэгдээ. Ямар нэгэн һунгуулиин округто болоһон һунгалтые кассировалха ямаршье үндэһэ баримта үгы байна гэжэ Мандатна комисси документнүүдые шалгаһанайнгаа үндэһөөр тогтообо.

Энээнэй үндэһөөр Национальностьнуудай Соведэй Мандатна комисси хадаа Национальностьнуудай Соведтэ дурсагдаһан бүхы округуудһаа һунгагдаһан депутадууд бүрин эрхэ түлөөлэлгэтэй гэжэ тоолоод, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй үзэмжэдэ ба баталамжада зохихо дурадхал оруулна.

СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрэй урда тээ

Манай орон СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрые тэмдэглэхээр бэлэдхэжэ байна. «Коммунистическэ парти хадаа Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэ мүн», «Манай орон—авиациин ба агаарта тамаралгын анхан хэгдэһэн орон мүн», «Советскэ Союз — авиационно агууехэ гүрэн мүн», «Советскэ авиаци Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда», «СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд —эб найрамдалай ба манай Эхэ оронойаюулгүй байдалай түшэг тулгуури мүн», «Комсомол — СССР-эй Агаарай Флодой шеф мүн» гэһэн ба бусад темэнүүдээр элидхэлнүүд, лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд городуудта болон тосхонуудта үнгэргэгдэнэ.

Һайндэрэй хүндэлэлдэ библиотекэнүүдтэ номой выставкэнүүд нээгдэбэ. Социализм байгуулһан оронойАгаарай Флодой алдарта түүхые, сэрэгэй ба гражданска авиациин лечтигуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хэһэн геройческа хэрэгүүдые харуулһан фотовитринэнүүд клубуудта болон Культурын байшангуудта табигданхай.

Сталинай нэрэмжэтэ московско автозаводто, «Динамо», «Серп и Молот»; Войтовичын нэрэмжэтэ заводуудта лекцинүүд ба элидхэлнүүд эмхидхэгдэнэ.

СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ союзна республиканудта ба областьнуудта парашютаар, планёроор, авиамодельнэ спортоор мүрысөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Тэрээндэ предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай, эмхи зургаануудай ба оронойһуралсалай газарнуудай дэргэдэхи ДОСААФ-ай эхин организациин олон мянган гэшүүд хабаадалсана.

(ТАСС).

Областной партийна организациин идейнэ ажабайдалда болоhон шухала события

Областной партийна hургуулиие дүүргэгшэдэй түрүүшын выпуск

Коммунистнуудые марксистско-ленинскэ hургаалаар зэбсэглэлгэ хадаа ажахын ба культурна байгуулалтын бүхы hалбаринуудта тэдэнэй түрүү үүргые дээшэлүүлхэ шухала услови болоно. Энээниие хараадаа абажа, Коммунистическэ парти манай кадрнуудай политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхын тула саг үргэлжэ оролдодог, тэдэнэй идейнэ талаараа ургаха бүхы шухала услови байгуулдаг юм. Бурят-Монголдо байгуулагдаhан областной партийна hургуули энэ оролдолгые эли тодоор харуулна.

Хоёр жэл соо hураха үедөө hурагшад марксизм-ленинизмын классигуудай гол гол зохёолнуудые шудалhан, партийна байгуулалтаар, ород хэлээр, литератураар, географяар, СССР-эй түүхээр, хүдөө ажахые эрхилхэ талаар теоретическэ шухала эрдэмтэй болоhон байна. Hургуулиие дүүргэжэ гарагшадай олониинь hуралсалайнгаа программые hайнаар ба эрхим hайнаар дүүргэбэ.

Hаяхан тус hургуулиие анха түрүүн дүүргэгшэдэй выпуск болоо. Дүүргэжэ гарагшадай суглаан дээрэ hургуулиин директор нүхэр Кузичев элидхэл хээ.

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. У. Хахалов партиин Бурят-Монголой областной комитедэй зүгhөө hургуули дүүргэгшэдые амаршалаад, саашанхи хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсэhэн байна.

Багшанарай коллективэй зүгhөө hургуули дүүргэгшэдые нүхэр Янгутова амаршалаа. Эрхимээр hуража гарагшад нүхэд Раева, Балданов харюугай үгэ хэлээ. Партийна hургуули дүүргэhэниие үнэмшэлhэн дипломууд дүүргэгшэдтэ барюулагдаhан байна.

Hургуулида hурахадаа олоhон эрдэмынь өөhэдтөө даалгагдаhан участогай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ, партиин политикые, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй шэнэ отрядта туhалха байhаниинь лабтай.

Марксизм-ленинизм—манай дайшалхы зэбсэг

Кадрнуудые идейнээр зэбсэглэхэ тухай Советскэ Союзай Коммунистическэ парти онсо анхарал хандуулдаг байгаа, хандуулжашье байна. Партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхын, тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын тулада байгуулагдаhан олон тоото курсанууд, hуралсалай газарнууд энээниие эли тодоор гэршэлнэ. Хоёр ба гурбан жэлэй партийна hургуулинууд энэ системэ соо шухала hуури эзэлнэ.

Партиин Центральна Комитет 1951 оной июльдэ КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой дэргэдэ партийна hургуули байгуулаа hэн. Партиин областной комитет энэ hургуулида hурахынь тулада партийна ба советскэ бүлэг хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, тэрэ тоодо партиин айкомуудай секретарьнуудые, айкомуудай таhагуудые даагшанарые, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые эльгээhэн байха юм.

Партийна hургуулиин hурагшадта номоо hайнаар үзэхэ бүхы шухала услови байгуулагданхай. Hургуули хадаа hайнаар түхеэрэгдэhэн кабинедүүдтэй, номоор баян библиотекэтэй, hургагшанарай мэргэжэлтэй кадрнуудтай.

Hуралсалай энэ жэлдэ партийна hургуулиие дүүргэгшэдэй түрүүшын выпуск болоо. Энэ хадаа республикын партийна организациин идейнэ ажабайдалда горьтой событи мүн. Хоёр жэлэй турша соо hурагшад марксистско-ленинскэ теорёор нилээд гүнзэгы эрдэмтэй боложо гараба. Hуралсалай түсэб соо агрономиин ба зоотехникын үндэhэ hуури шудалалгада, тэрэшэлэн промышленностиин ба хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудта ехэ анхарал табигдаhан байна. Нүхэд В. А. Сахьянов, А. Ц. Санжиев, Н. Ф. Тихоненко, Я. Д. Оршанский, Р. Г. Раднаев, Н. С. Кучумов, Г. Г. Раева, М. Т. Мурчин, Г. Т. Ганюгин, И. А. Тропников гэгшэд экзамен дээрэ илангаяа гүнзэгы ба удха hайнтай харюунуудые үгэhэн байна.

Hургуулиие түрүүшын дүүргэлгын дүнгүүд hургуулиин хүдэлмэридэ горьтой дутуунуудай бии байhые харуулаа. Марксистско-ленинскэ теориие шудалха хэрэгтэ начетническоор, догматическаар хандаха ябадалтай ёhотой тэмсэл hургуулида үшөө хэгдэнэгүй. Тиимэhээ зарим hурагшад үзэhэн юумэеэ миниилэ сээжэлдээд, экзамен дээрээ удха муутай харюу үгэhэн байна. Hурагшадай нэгэ зариманиинь өөhэдынгөө hанал бодолые hаадгүйгөөр найруулан хэлэжэ үшөөл hурагүй.

Нүхэдэй ёhоной дискусси хэжэ, семинарнууд болон классна занятинуудые идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэлгэ партийна hургуулида марксистско-ленинскэ теориие творческоор шудалха шалгадамал ба зүб метод мүн. Семинарнууд болон классна занятинууд дээрэ hурагшадай хэhэн элидхэлнүүд удха hайнтай байха зэргэтэй. Гэхэ зуура, зарим hурагшад цитатануудые суглуулаад, заримдаа газетнэ статьянууд гү, али брошюрануудай отрывогуудые буулгажа бэшээд, семинарскэ занятинууд дээрэ элидхэл хэдэг байха юм.

Гол кафедранууд бологшо марксизм-ленинизмын үндэhэнүүдэй кафедрын ба экономическа наукануудай кафедрын hургагшанар бэеэ даагаад hуралсалда зарим нэгэн hурагшадай буруугаар хандадаг ябадалтай заримдаа эбсэдэг байгаа. Семинарска занятинууд дээрэ үгэ хэлэхэдээ зарим hурагшадай начетническоор хандалгада партийна группанууд тэрэшэлэн хамаагүйгөөр хандадаг байгаа.

Hурагша бүхэнтэй саг үргэлжэ анхаралтайгаар хүдэлмэрилхэ тухай ёhотой эрилтэ hургагшанарта hургуулиин ба кафедрануудай хүтэлбэрилэгшэд хүсэд хэдэггүй hэн. Кафедранууд hуралсалай хүдэлмэриин бодото центрнүүд боложо үшөө шадаагүй. Кафедрануудай хүтэлбэрилэгшэд лекцинүүдэй идейнэ удхые hулаар хинана, олон лекцинүүд зүбшэн хэлсэгдэнгүйгөөр уншагдадаг байна. Партийна байгуулалтын курса заалгые хүтэлбэрилгэдэ илангаяа горьтой дутуунууд бии. Hургуули хадаа энэ предмет зааха штатна багшагүй байhаар.

Кадрнуудай марксистско-ленинскэ бэлэдхэлдэ Коммунистическэ парти саг үргэлжэ анхарал табидаг. Коммунистнуудай идейнэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхын тула парти угаа ехэ оролдолго гаргана. Юуб гэхэдэ, энэ хадаа ажабайдалай бүхы hалбаринуудта тэдэнэй түрүү үүргые дээшэлүүлхэ, партийна олониитын эдэбхиие хүгжөөхэ шиидхэхы услови болоно.

Hургагшанарай коллектив хадаа түрүүшын выпускын дүнгүүдые гаргаха зуураа, hургуулиин хүдэлмэриин дутуунуудые зайсуулха, кадрнуудай марксистско-ленинскэ бэлэдхэлэй идейнэ удхые дээшэлүүлхэ талаар бүхы хэмжээнүүдые абаха байна.

С. Кузичев, областной партийна hургуулиин директор.

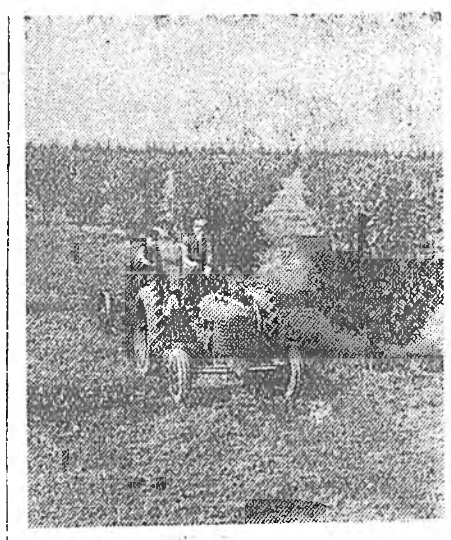
Дээдэ hургуулинуудта оролгын экзамен эхилбэ

Республикын столицын дээдэ hургуулинуудта оролгын экзамен эхилбэ. Бурят-Монголой зооветеринарна болон педагогическа институдуудта энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ нилээд олон студентнэр абтаха юм. Ороhон мэдүүлгэнүүд hураха студентнэрэй тооhоо үлүү гараhан байна.

Зооветеринарна институтда августын 1-нэй ба 2-ой үдэрнүүдтэ 30-аад шахуу хүбүүд басагад физикээр түрүүшынгээ экзамен баряа. Студентнэрэй тоо эндэ жэл бүри олошорно. Энэ институтда гансашье манай республикаhаа бэшэ, мүн Иркутска, Читинскэ областьнуудhаа ба бусадшье республикануудhаа хүнүүд hурахаяа ерэнэ.

Августын 3-да Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда хэдэн арбаад хүбүүд басагад экзаменаа баряа. Эндэхи бүхы факультедүүдтэ конкурс сонсоогдоhон байна.

Ц. Викторов.

Казахска ССР. Карагандинска № 3 hүнэй-овощной совхоз 70 гаран гектар сад соо жэмэстэ мододы таряа. Эндэхи губи тала газарта яблони, груша, сливэ, черешни hайнаар ургажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урэ-жэмэстэ сад соо тракторна культиваци хэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүд

Лекторнууд хэзээ ерэхэб?

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой Загастай тосхондо хэдэн зуугаад колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшад ажаллана. Гэбэшье, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эндэ муугаар табигданхай. Илангаяа лекци эндэ тон үсөөн уншагдана.

Республиканска лекционно бюроhоо лекторнууд иишэ хаа яа ерэхэдээ өөhэдынгөө лекцинүүдые тосхоной болон аймагай ажабайдалтай холбонгүйгөөр уншана.

Тосхоной ажалшад hонин hонин темэнүүдээр лекци шагнахые ехэтэ хүсэнэ.

Д. Николаев.

Нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй

Курумканай аймагай Дырэнэй сельпо ба тус сельпогой отделенинүүд колхозуудай тарянажалай бригаданууд ба малай фермэнүүдтэ нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй.

Энэ сельподо ерэhэн hайн эд бараан малай фермэнүүдтэ ба бригаданuудта огто зөөгдэнэгүй.

Тус сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Очир Бадмаев нүүдэл наймаа эмхидхэжэ, ажалшадые эд бараагаар хангахын тушаа hаналаа табинагүй.

Г. Хуриганов.

Шэнэ номууд

Буркниготоргын № 1 Центральна магазинда шэнэ номууд абтаба. Тэдэнэй тоодо иимэ номууд бии:

Б. А. Тахистов. Малай уша гэжэ үбшэн. 50 мянган хэhэг тиражтай, 85 мүнгэ сэнтэй.

И. А. Чураев. Американска сагаан эрбээхэй. 100 мянган хэhэг тиражтай, 40 мүнгэ сэнтэй.

А. Э. Кун. Агнуурида яажа бэлдэхэб. 50 мянган хэhэг тиражтай, 2 түхэриг сэнтэй.

Е. Кошевая. Хүбүүнэйнгээ тухай повесть. 75 мянган хэhэг тиражтай, 4 түхэриг сэнтэй.

А. Голубева. Уржумhаа ерэhэн хүбүүн. 75 мянган хэhэг тиражтай, 6 түхэриг сэнтэй.

ПРЕДПРИЯТИНУУДЫЕ ҮБЭЛЭЙ ҮЕЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ ЭРХИМЭЭР БЭЛЭДХЭХЭ

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй IV сессиhээ

Hаяхан ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй IV сесси болобо. Городой промышленна, транспортна ба худалдаа наймаанай предприятинуудые, социально-культурна эмхи зургаануудые болон коммунальна гэр байрануудые үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ тухай асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар ажалшадай депутадуудай городской Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Санжиев элидхэл хэбэ.

— Парти ба Советскэ правительство ажалшадай материальна болон культурна байдалые улам hайжаруулхын түлөө угаа ехэ анхарал оролдолго гаргадаг. Манай городой ажалшадта гэр байрануудые бариха ба заhабарилха хэрэгтэ энэ жэлдэ хэдэн миллион түхэриг гүрэн hомолhон байна, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—Гэбэшье, городой олонхи предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй hомолhон энэ мүнгые хүсэд гаргашалнагүй, гэр байра бариха хүдэлмэриие мууса эрхилнэ. Город дотор хүн зоной жэл бүри улам олошорхо тудам гэр байрануудые олоор бариха, хуушарhыень заhабарилха ёhотой байhан аад, паровозо-вагонно завод, «Забайкаллес» комбинат, «Бурмонголстрой» трест ба республиканска олонхи Министерствонууд барилгын болон заhабарилгын хүдэлмэриие удааруулна. ПВЗ-гэй директор нүхэр Бутко заhабарилгын хүдэлмэридэ илангаяа харюусалгагүйгөөр хандана. Мүнөө эндэ заhабарилгын хүдэлмэриин түсэб оройдоо 16,6 процент дүүргэгдээд байна. Заводой олонхи цехүүд хушалта муутай дээрэhээ бороогой ороходо дуhаалдаг болонхой.

—Город соогоо барилгын эгээл томо организаци «Бурмонголстрой» трест барилгын хүдэлмэринүүдые удааруулна. Город доторхи барилгануудай график хододоо таhалдана. Энэ трестын бариhан зарим гэр байранууд шанар муутай. Механизмуудые hайнаар хэрэглэжэ, тэрэнэй хүсые дүүрэн ашаглаха, хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэлхэ талаар ямаршье хэмжээнүүд абтанагүй.

Серовой нэрэмжэтэ артелиин хүтэлбэрилэгшэд үбэл болохо гэжэ мэдэхэгүй юумэ шэнги, үбэлдэ ямаршье бэлэдхэл мүнөө болотор хэнэгүй, харин сессиин болохын урда үдэр, июлиин 30-да, үбэлдэ бэлэдхэл тухай асуудал ёhын тулада ябуud зүбшэн хэлсэhэн байна.

Горпромкомбинадай хүтэлбэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлые гансал пеэшэн, рама, үүдэнүүдые заhабарилгаар хизаарлана. Тиихэдэ энэ жэлэй капитальна заhабарилгын түсэб оройдоо 18,7 процент дүүргэгдээд байха юм.

Городой худалдаа наймаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд эд бараанай эрьесые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ёhо тэдыгээр хандана. ПВЗ-гэй, мяха-консервын комбинадай, шэлэй заводой, худалдаа наймаанай организацинуудай болон ОРС-нуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолоор гүйсэд хангахын түлөө оролдолго гарганагүй. Худалдаа наймаанай точконууд үбэлдэ ямаршье бэлэдхэл хээгүй байhаар. Хүдэлмэришэдэй посёлогуудта магазинуудые шэнээр нээжэ, тэндэхи ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолоор дүүрэн хангаха гэжэ оролдоногүй. ПВЗ-дэ худалдаа наймаанай сеть үргэдхэгдэнэгүй. Энэ талаар гүрэнhөө hомологдоhон мүнгэн зөөри жэлhээ жэлдэ ашаглагдангүй үлэнэ.

Hургуулинуудые саг болзор соонь заhабарилха, түлеэгээр дүүрэн хангаха, мүн hургуулинуудые педагогическа кадрнуудаар гүйсэд хангаха гээшэ тон шухала, — гэжэ депутат нүхэр **Алимов** хэлэбэ. Республикын Гэгээрэлэй министерство барилгын материалнуудаар hургуулинуудые ханганагүй. Тиимэhээ hургуулинуудай директорнууд барилгын материал, хадааhа, шэрэ гэхэ мэтын шухала хэрэгсэлнүүдые ондоо организацинуудаар бэдэржэ ябаха баатай болоно. Улан-Удын модо хюрөөдэлгын заводой директор нүхэр Оглоблин, уранзураашадай мастерскойн директор нүхэр Намжилон ба бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд шефтээ абаhан hургуулинуудтаа ямаршье туhаламжа үзүүлнэгүй, гансал туhалхабди гэжэ хооhон найдуулгаар хизаарлана. Городой 45 hургуулинуудhаа мүнөө оройдоо 17-ниинь заhабарилагдажа, hуралсалай жэлдэ бэлэн болонхой. Гадна, мяха-консервнэ комбинадай директор нүхэр Сарабаев шефтээ абаhан hургуулинуудтаа туhаламжа үзүүлнэгүй, — гэжэ нүхэр Алимов үгэеэ дүүргэбэ.

— Столовонуудай трестын директор нүхэр Роговой столово, чайна болон ресторануудые үбэлэй сагта таhалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ талаар ямаршье бэлэдхэл хэнэгүй,—гэжэ депутат нүхэр **Котух** хэлэбэ. — Үнгэрhэн үбэлые бэлэдхэл муутайгаар угтаhан дээрэhээ хүдэлмэришэдэй посёлогуудтахи столово, чайнанууд хүйтэн байдаг, ажалшад эдеэлхэдээ дэгэлтээ hууха баатай болодог байгаа hэн. Теэд, нёдондо жэлэй алдуунуудhаа нүхэр Роговой ямаршье тобшолол хээгүй. Мүн «Бурмонторгын» директор нүхэр Солодов түсэбэй ёhоор 15 объектнүүдые капитальна болон дунда заhабарилгада оруулха байhан аад, оройдоо хахадынь заhабарилhан байна.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэ депутадууд нүхэд **Боков, Грушевский, Чаус, Матвеев, Дабжаев** ба бусад город доторхи культурно-гэгээрэлэй, медицинскэ болон хүүгэдэй яслинуудай үбэлдэ муугаар бэлэдхэжэ байhан тухай шангаар шүүмжэлжэ, дутагдалнуудыень элирүүлhэн байна.

Сесси хэлсэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Ниитын малажалда тэжээлэй база байгуулхын түлөө парторганизациин тэмсэл

И. Мирошниченко,
КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь.

Партиин XIX съездын директивэнүүдые бэелүүлэн, Мухаршэбэрэй аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ниитынгээ адуу малай тоо толгойе жэлhээ жэлдэ олошоруулна, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлнэ.

1952 ондо ниитын адуу малай тоо толгой: эбэртэ бодо малаар—17 процент, хони ямаагаар—42,5 процент, адуу морёор—19 процент, гахайгаар—112 процент олон болоо. 1953 оной түрүүшын хахадта аймагай колхозууд адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө эбэртэ бодо малаар — 101,5 процент, хони ямаагаар—100,5 процент, адуу морёор—103 процент, гахайгаар —130 процент дүүргээд байна.

Аймагай партийна ба советскэ органууд тэжээлэй бата база байгуулха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг болоо. Колхозуудай партийна организацинууд, бригада болон фермэнүүдтэхи партийна группанууд энэ хэрэгтэ үүсхэлтэйгээр хандажа, сабшалан hайжаруулха, тэжээлэй культурануудые тариха түсэбүүдые дүүргэлгэдэ колхознигуудые элсүүлэн эмхидхэнэ.

Энэ талаар Ново-Заганска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Красинский) горьтой хүдэлмэри хэhэн байна. Тус артельдэ тэжээл бэлэдхэлэй бригада 90 хүнhөө байгуулагданхай. Энэ бригадые КПСС-эй гэшүүн, дүй дүршэлтэй бригадир Кудрявцев хүтэлбэрилнэ. Бригадада мори унаа, транспортна хэрэгсэлнүүд, тэрэшэлэн Гашейн МТС-эй механизмууд даалгагдажа үгтэнхэй.

Тус бригада тэжээлэй бүхы культурануудые тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Тарилгын хойноhоо hайнаар харууhална. 19 гектар сабшалан бургааhа хартаганаанhаань сэбэрлээ, өөhэдтөө даалгагдаhан сабшалангайнгаа газарые хоёр дахин уhалhан байна. Кудрявцевай бригада үбhэ сабшаха, силос дараха ба набша мүшэр суглуулха хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа байна.

Колхозой партийна эхин организаци бригадын хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинадаг, ниитын малажалда тэжээлэй бата база байгуулха хэрэгэй ехэ удхашанар тухай колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэдэг байна.

Тэжээлэй бата база байгуулха талаар хараалhан хэмжээ-ябуулгануудаа дүүргэхын тула «Победа» колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Евсеев) ехэ оролдолго гаргадаг, колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг байха юм. Тус колхозой гэшүүд республиканска социалистическэ мүрысөө үүсхээ hэн.

Тэдэнэр үбhэ хуряалгада эмхитэйгээр орохо зуураа, хүдэлмэриин 25 үдэр соо тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэжэ, 2100 тонноhоо бага бэшэ үбhэ бэлэдхэхэ, 600 тонно силос дараха, 5700 центнерhээ бага бэшэ зернофураж байгуулха, июлиин 10 хүрэтэр 3540 центнер набша мүшэр суглуулха уялга абаhан байгаа.

Колхоздо тарянажалай 4 бригада хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр тогтоогдоhон графигайнгаа ёhоор амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Гадна малажалай фермын хүдэлмэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ колхоздо Хонхолойн МТС-эй гурбан тракторна агрегат хүдэлмэрилжэ байна.

Уялгануудаа бэелүүлэн «Победа» колхозой гэшүүд 1400 гектар сабшалан сабшажа, 10 мянган центнер үбhэ бэлэдхээ, эртын силос даража дүүргээ. Эдэ амжалтануудые яагаад туйлааб гэхэдэ, колхозой правлени ба партийна организаци үбhэшэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэнэ. Хүдэлмэриин дүн үдэр бүри гаргагдажа, показателиин доскада бэшэгдэжэ байдаг. «Дайшалхы хуудаhанууд», ханын газетэ хаhа саг соогоо гаргагдажа, тэдээн дээрэ түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдодог, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин дутуу дундануud элирхэйлэгдэдэг юм.

Энэ колхоздо коммунист Медведевэй хүтэлбэрилдэг бригада социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг. Тиимэhээ үбhэ хуряалгын эхилhэн сагhаа хойшо колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барижа ябана. Морин сенокосилкын машинистнууд Михаил Колобков, Иван Лысцов гэгшэд 4 гектар сабшаха нормотой аад, 5—5,5 гектар үдэр бүри сабшана.

«Победа» артелиин гэшүүдэй уряае халуунаар хүлеэн дэмжээд, «Улаан-Шулуутай» колхозой гэшүүд тэжээл бэлэдхэлые амжалтатайгаар ябуулжа байна. Тэдэнэр үбhэ хуряаха түсэбөө дүүргэхэ ойротуулаа.

«Победа», «Улаан-Шулуутай», Молотовой нэрэмжэтэ (Суулга) колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри сагай уларилай ямаршье үедэ ябуулагдадаг. Бороотой үдэрнүүдтэ колхознигууд силос дарадаг, набша мүшэр зөөжэ асардаг заншалтай. Сэлмэг үдэрнүүдтэ үбhэеэ hурилдэг. Тиимэhээ үбhэ сабшалга ба hурилэлгын хоорондо забhар гардаггүй. Эндэ олонхи колхознигуудынь hайнаар хүдэлмэрилжэ, 1,5—2 нормонуудые үдэр бүри дүүргэнэ. Үбhэ хуряалгын машинанууд хүсэдөөр ашаглагдана, сенокосилкын машинистнууд халаанайнгаа даалгабаринуудые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байна.

«Гигант», «Путь Ленина», Маленковой нэрэмжэтэ болон бусад зарим артельнүүдэй колхознигууд тэжээл бэлэдхэлые амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Колхозууд болон тарянажалай бригаданууд үбhэ хуряалга дээрэ яагаад иимэ амжалтануудые туйлааб гэхэдэ, тэжээл бэлэдхэлдэ ябаhан колхознигууд болон механизаторнуудай дунда партийна организацинууд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэhэн байна.

Тэжээл бэлэдхэлдэ ябадаг колхознигуудай диилэнхи олонхинь ажалай эрхим жэшээнүүдые харуулна. «Улаан-Шулуутай» колхозой сенокосилкын машинист, КПСС-эй гэшүүн нүхэр Будажапов нормоёо 130—140 процент; Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг самоходно сенокосилкын машинист нүхэр Очиров үдэрэйнгөө даалгабари 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

«Гигант», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай гар хажууршад Родионова, Золотарева, Гуслякова, Филатова, Петрова гэгшэд 0,40 гектар сабшахын орондо 0,50 гаhаа үлүүе сабшана. Тракторна бригаданuудай агрегадуудта сенокосилкын машинистнууд Мария Непогодьева, Анна Петрякова болон тракторист Илья Коденёв ажал хүдэлмэридөө шалгарна. Тэдэнэр халаанайнгаа даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри дээрэ стахановецуудай тоо үдэр бүри олошорно. Хүдөөгэй коммунистнууд ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Үбhэ хуряалгын хүдэлмэриин амжалта ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэhээ нилээд дулдыдаха байна. Тиимэhээ энэ асуудалда колхозуудай партийна организацинууд ехэ анхарал хандуулна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци үбhэшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри шалгамараар ябуулна. Колхозой 30 коммунист ба 35 комсомолецууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ябана.

Коммунистнууд-агитаторнууд нүхэд Кудрявцев, Филатов, Ревенский болон бусад ажал хүдэлмэридөө жэшээ харуулхаhаа гадна, колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулна, «дайшалхы хуудаhануудые» гаргана, хөөрэлдөө хэнэ, газетын hонинуудые уншажа үгэнэ.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайнаар табилга тэрэниие партийна эхин организацинуудай, партиин айкомой зүгhөө хүтэлбэрилгэhөө нилээд дулдыдаха байна. Тиимэhээ КПСС-эй айком партийна организациин секретарьнуудай зүблөө үнгэргөө. Тэрээн дээрэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгынгээ дүй дүршэл тухай секретарьнууд хөөрэлдэhэн байна. Аймагай партийна активай дундаhаа 15 хүниие колхозуудта гаргаабди. Тэдэнэр ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэнь парторганизацинуудта туhална.

Аймагай комсомольско организаци hайн үүсхэл гаргажа, комсомолецуудhаа 5 агитбригада байгуулаа. Тэдэнь үбhэшэдтэ концертнүүдые харуулдаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг, элидхэлнүүдые хэдэг байна.

Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Колхозуудта МТС-эй механизмууд хүсэд ашаглагдангүй миил байдаг, сабшалга ба hурилэлгын хоорондо забhар ехээр гаргагдадаг байха юм. Тэрэшэлэн силос даралга унжагайруулагдана.

Аймагай партийна организаци тэжээл бэлэдхэлэй гээгдэлые зайсуулжа, ниитынгээ адуу малда дулаан ба садхалан үбэлжэлгэ хангахын тула нэмэлтэ хэмжээнүүдые мүнөө абажа байна.

Һандаргагдаһан городуудые шэнэдхэн бодхоохо тухай Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствын тогтоол

ПХЕНЬЯН, августын 5. (ТАСС). Городуудые һэргээн бодхоохо ба шэнээр бариха түсэб дүүргэхэ ябадал хангаха хэмжээнүүд тухай Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрнүүдэй кабинедэй тогтоол мүнөөдэр толилогдобо.

Энэ тогтоол гүрэнэй организацинууд болон үмсын хүнүүдэй талаһаа городуудые шэнэдхэн бариха гурим тодорхойлжо, КНДР-гэй һандаргагдаһан городуудые хурдан түргэн һэргээн бодхоохо тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан байха юм.

Корейскэ арадта экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай венгерскэ правительствын тогтоол

БУДАПЕШТ, августын 5. (ТАСС). Венгерскэ Арадай Республикын Министрнүүдэй Совет орониие һэргээн бодхоохо ябадалдань Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада туһаламжа үзүүлхэ тухай тогтоол гаргаба. Мүнөө үедэ өөрынгөө һандаргагдаһан эхэ орониие һэргээн бодхоохо гэһэн агуу ехэ зорилго корейскэ арадай үмэнэ табигдаад байхадань, Венгерскэ Арадай Республикын Министрнүүдэй Совет корейскэ арадта хани ханилсаанай туһаламжа үзүүлхэ байхадаа, бүхы венгерскэ арадай зүгһөө тэдэндэ һайн һанажа байһанаа дахин харуулна гэжэ тус тогтоол дотор хэлэгдэнэ. 1953 он соо Венгерскэ Арадай Республика Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада промышленна эдлэлэй түхеэрэлгэнүүдые, үргэн хэрэглэмжын эд товарнуудые үгэхэһөө гадна, һандаргагдаһан городуудые болон хүдөө тосхонуудые шэнээр баригладань, промышленна предприятинуудые һэргээн бодхоолгодонь элдэб янзын техническэ туһаламжа үзүүлжэ, зоболон үзэһэн корейскэ арад зоной ажабайдалые хурдан түргэн һайжаруулха ябадалда туһа хүргэхэ байна.

Монгол Арадай Республикада толгойн саазые болюулга ба амнисти тухай указууд гаргагдаба

УЛАН-БАТОР, августын 5. (ТАСС). Мүнөөдэр амнисти тухай ба толгойн сааза болюулха тухай Монгол Арадай Республикын арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй Указ толилогдобо.

Монгол Арадай Республикын олониитын ба гүрэнэй байгуулалта бэхижэһэн, ажалшадай культурна болон ажабайдалай хэмжээн дээшэлһэн, тэдэнэй патриотизм болон мэдэрэл ургаһан, өөрынгөө эхэ оронойн аша туһада, ажалдаа тэдэнэрэй үнэн сэхээр хандадаг болоһонтой дашарамдуулан Монгол Арадай Республикын арадай Агуухэ Хуралай Президиум гүрэндэ ехэ аюултай бэшэ гэмтэ ябадалнуудые хэһэн ба ажал хүдэлмэридэ үнэн сэхээр хандажа, үнэнтэ сэхэ ажабайдалда дахин бусажа шадаха байһанаа харуулһан хүнүүдтэ амнисти олгохо хэрэгтэй гэжэ амнисти тухай Указ дотороо бэшэнэ.

Зүгөөр контрреволюциин түлөө, гүрэнэй болон ниитын зөөриие ехээр хулууһан ба үриһэн, хорото сэдьхэлээр хүниие алаһан, бандитизм гаргаһан, арад зоной дунда шажан мүргэлэй мухар һүзэг тараһан, хүсөөр эдлэһэн, гүрэнэйнгөө урда уялгануудые дүүргэлгэһээ хорото сэдьхэлээр хулжаһан хүнүүдтэ амнисти олгогдохогүй байна.

Арадай Агуухэ Хуралай Президиум нүгөө Указаараа хэһээлтын хэмжээ болохо толгойн саазые болюулһан байна. Зүгөөр эхэ орондоо урбагшад, шпионууд, хоро хэгшэд ба диверсантнуудта толгойн сааза хүсэндөө үлэхэ юм.

Суданда англо-американска колонизаторнуудай хэжэ байһан аашанууд

Ерэхэ намар Суданда түрүүшын парламентска һунгалганууд болохо ёһотой юм. Энээнтэй хамта энэ орондо позици эзэлхэ болон нүлөөгөө халдаахын түлөө англичануудай ба американецуудай хоорондо болоһон тэмсэлдэ гадаадын хэблэл һүүлэй үедэ ехэхэн анхарал хандуулна.

1898 ондо зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэжэ Суданиие эзэлэн абаад, Англи болбол мүн лэ англиийска сэрэгүүдээр эзэмдэгдэһэн Египедтэй хамтаржа Суданиие эзэмдэхэ тухай боогоолшолгын хэлсээ 1899 ондо баталуулһан байгаа. Иигэжэ хамтаран эзэмдэлгэдэ Египедэй хабаадалга юун байгаагүй гэхэдэ. Англиин эзэмдэлгын армиие болон гол түлэб англиийска чиновнигуудһаа бүридэһэн колониальна администрациие барижа байхе гаргашын нилээд ехэ зүбиие түлэхэ баатай болоо һэн.

Судан гээшэ мүнөө хүрэтэр англиийска сэрэгүүдээр эзэмдэгдэнхэй. Тэрэнэй экономикын гол шухала һалбаринууд бүхэдөө англиийска капиталда мэдэлдэ юм. Энэ орон англиийска индустрида түүхэй эд үгэдэг газар, Ланкаширай бүд нэхэдэг фабрикануудта хэрэгтэй хлопок үгэдэг газар болгогдоо. Эндэхи засагай хамаг бүхы захиргаанинь бодото дээрээ англиийска генерал-губернаторай мэдэлдэ байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр бэеэ даанхай байхын түлөө суданска арадай дунда антиимпериалистическэ хүдэлөөнэй ехээр дэлгэрһэн дээрэһээ 1948 ондо Англи эндэ «конституционно реформо» хэлэн байгаа. Тиихэдээ «правительство» гэхэ гү, али Гүйсэдхэхэ совет бии болгоогдоо, хуули гаргаха суглаан байгуулагдаа һэн. Тэрэ сагта байһан лейбористска правительство эдэ хэмжээ-ябуулгануудые Суданай бэеэ даанхай болохо тухай алхам гэшээ гэжэ нэрэлһэн байна. Теэд, үнэндэ дээрээ энэ маневр хадаа Суданай арад зониие мэхэлхэ гэһэн һэдэлгэ байгаа. Гэбэшье, энэ арга мэхэнь тэдэнэй удангүй таалан байгаа.

Тиимэһээ 1948 ондо һунгагдаһан хуули гаргалгын суглаанай 81 процентынь хуули гаргалгын суглаанда һунгаха һунгалтануудта хабаадалсаһагүйбди гэжэ мэдүүлһэниинь һонин бэшэ. Энэ суглаанда хэд һунгагдаһан байнаб гэхэдэ, томо томо феодалнууд, мусульманска шажан баригшад, компрадорска буржуазин түлөөлэгшэд, суданска администрацида алба хаадаг дээдэ чиновнигууд болоно. Мандадуудай олонхинь «Аль-Умма» гэдэг феодально-компрадорска партиин гэшүүдтэ хабаатай байна. Тэрэнэй лидер Абдель Рахман эль-Махди гэгшэ тухай «Нью-Йорк Таймс» газетэ бэшэхэдээ тэрэ хүн хадаа «англиийска үзэлтэй ажал-ябуулагша байхаһаа гадна, тиигээд Суданда англиийска политика ябуулдаг гол ехэ хүнүүдэй нэгэниинь байһан юм» гэжэ хододоо мэдээжэ байһан гэжэ тэмдэглэһэн байха юм.

Ямаршье шиидхэбэри гаргаа һаань генерал-губернатор болюулжа шадаха байһан хойнонь, энэ хуули гаргалгын суглаанай үүргэнь юун байнаб гэхэдэ, тэрэ хадаа англиийска правительствода ашагтай туһатай шиидхэбэринүүдые нэгэн хэбээр гаргаад лэ байдаг юм.

Бэеэ даанхай болоһон тухай хуурмаг эрхэ олгожо, Суданай бэеэ даанхай байхын түлөө хүдэлөөниие бутаргаха гэһэн Англиин засаг баридаг тушаалтанай һэдэлгэнүүд бүтөөгүй байшоо. Тус орон дотор англиийска эзэрхэлгые усадхахын түлөө хүдэлөөн дэлгэржэ үргэлжэлөөд, тэрээндэ «Суданска ажалшадай профсоюзуудай демократическа нэгэдэлһээ» гадна, мүн «Аль-Ашига» гэдэг буржуазна партишье хабаадалсаһан байна. Мүн тиихэтэй хамта Нил мүрэниие зубшаһан бүхы газар дээрэһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргажа абаашахын түлөө арадай хүсэтэ хүдэлөөн Египедтэ дэлгэрээ һэн. Энэ хүдэлөөнэй эхилһэн дээрэһээ болон египетскэ национальна буржуазин интересүүдые харалсажа, Египедэй правительство 1936 оной англо-египетскэ богоолшолгын договорые болон Суданиие хамтаржа эзэмдэхэ тухай 1899 оной хэлсээниие 1951 оной октябрь һарада болюулаа һэн.

***

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ гол түлэб англо-египетскэ арсалдаануудые гаргадаг шалтагааниинь болодог байһан Судан хадаа дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудай зүгһөө хамаархадаг объект болонхой.

Суданда американецуудта юун хэрэгтэй гээшэб?

Британска бусад доминионуудта, колонинуудта болон тэрэнэй нүлөөгөө үзүүлдэг бусад газарнуудта түүхэй эд, бараагаа худалдаха рынок, стратегическэ позицинуудые гартаа оруулха гэжэ байһандал адляар Холбоото Штадууд эндэ мүн лэ тиимээр аашална. Суданда тон үнэтэ малтамалнууд элбэг ехэ бии юм. Суданай түмэрэй болон зэдэй руда, алта, хара туулга, сагаан туулга, нефть малтажа абаха элбэг дэлбэг газарнуудые хаража байхадаа далайн саанахи монополинууд хорхойтоно. Африканска континент дээрэ Суданай айхабтар шухала стратегическэ позици эзэлжэ байһан хадань, США болбол Суданиие тусгаар удхашанартай орон гэжэ тоолоно. Нил мүрэнэй тэг дундуурхи хубинь Суданай территори дээгүүр үнгэрнэ. Гэхэ зуураа, Суданиие эзэмдэжэ байгшад хадаа Египедэй территори дээрэшье Нилэй уһые хубаан тараалгада хиналта табиха аргатай байһаниинь мэдээжэ, юундэб гэхэдэ Египедэй газартаряалангай ажал Нил мүрэнэй уһанһаа бүримүһэн дулдыдаха байна бшуу. Англиин мэдээжэ инженер Колин Скотт-Монкрифф гэгшэ «Болбосоронгы эзэн» (тусхайлан хэлэбэл Англи гү, али бусад империалистическэ гүрэн) хадаа Нил мүрэнэй эхиие гартаа барижа байхадаа, өөрынгөө интерестэ нэгэ гээ һаа Египедтэ уһанай үер болгохо, нэгэ гээ һаа тэрэниие оройдонь уһагүй байлгажа шадаха юм гэжэ нэгэн үедэ хэлэһэн байгаа. Холбоото Штадууд мүнөө үедэ Суданиие гартаа оруулха һанаатай байхадаа Египедтэ нүлөөгөө халдааха үшөө нэгэ зэбсэг оложо абаха бодолтой гээшэ.

Суданиие экономическа болон политическэ талаар богоолшолхын тулада бэлэдхэл хэжэ байхадаа, США үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ тус оронойн столица Хартум городто информационно бюро гэжэ нэрэтэйгээр өөрынгөө саг үргэлжын түлөөлэгшэнэрые бии болгохо гэһэн һэдэлгэ гаргаа һэн. Тэрээн дээрэһээ Англи һанаагаа зобоһон байгаа. Тиимэһээ американска арга мэхэнүүдые болюулха хэмжээ абаһан юм. Тиихэлээрэнь Вашингтон Англида сэхэ хашалта үзүүлбэ. Тэрэнэй эсэстэ 1952 оной октябрь һарада Суданда американска «Хэлхеэ холбооной бюро» байгуулагдахань гэжэ соносхогдоо һэн. Тиимэ болохолоороо «Англи баһа дахин тохоногоор ёборогдобо» гэжэ «Дейли экспресс» гэдэг англиийска газетэ гомодолтойгоор тэмдэглээ бэлэй.

Суданда колонизаторска зорилго табяад байхадаа Холбоото Штадууд Нил мүрэниие зубшаһан бүхы газарые гадаадын эзэмдэлгэһээ сүлөөлхэ тухай Египедэй болон Суданай национальна эрилтэнүүдые һайшаан дэмжэнэбди гэхэ һанаатайгаар бэеэ харуулха гэжэ оролдоно. Тиигэжэ гүрэнэй департамент хадаа нэгэ һомоор хоёр шандага алаха һанаатай гэбэл: Англиин интересүүдые хаһажа, Египедтэ болон Суданда өөһэдынгөө позицинуудые бэхижүүлхэ, агрессивнэ зорилготойгоор байгуулагдажа байгаа дундавосточно блогто Египедые татажа оруулха бэлэдхэл хэнэ гээшэ.

Американска политикын иимэ хараа шугам хадаа энэ оной эхиндэ суданска асуудал тушаа Каирта болоһон англо-египетскэ хэлсээнүүдэй үедэ эли тодоор харагдаа һэн. Бүгэдын мэдэһээр, гурбадахи талань боложо США-гэй сэхэ хабаадалсаһан эдэ хэлсээнүүд Суданай статус тухай англо-египетскэ шэнэ хэлсээ батлалгаар февралиин 12-то дүүрэһэн байгаа. Тэрэ хэлсээнэй ёһоор 1955 ондо гурбан жэлэй «шэлжэн оролгын үеын» дүүрэмсээр, Судан гээшэ Египедтэй нэгэдэхэ гү, али амяараа бэеэ даанхай гүрэн болохо гү гэһэн асуудалые суданска парламент эсэслэн шиидхэхэ болоно. «Шэлжэн оролгын үе соо» тус орониие англиийска сэрэгүүд эзэмдэһэн зандаа байха, тиигээд тус хэлсээнэй ёһоор Египедэй, Суданай, Англиин болон Пакистанай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссии англиийска генерал-губернаторай ажал-ябуулгын хойноһоо хиналта табиха зэргэтэй байгаашье һаань, тэрэ генерал-губернаторай эрхэ түлөөлэлгэнь үнэнтэ дээрээ хизаарлашагүй ехэ зангаараа үлэхэ байна.

Тиимэ болохолоороо Суданай бэеэ даанхай болохо тухай египетскэ болон суданска арадуудай һанал хүсэлые энэ хэлсээн бэелүүлхэгүй байна бшуу. Гэхэһээ байтагай энэ хэлсээнэй уг зорилго хадаа Египедэй болон Суданай үндэһэн национальна интересүүдтэй огто таарахагүй зүрюу байха юм. Тус хэлсээндэ сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, тэрэнэй уг зорилгонь Египедые дундавосточно сэрэгэй блогто татажа оруулха гэһэн юм гэжэ американска хэблэл сэхэ мэдүүлһэн байгаа. Судан тухай хэлсээн хадаа «Суэцкэ каналай зоноһоо англиийска сэрэгүүдые гаргажа абаашаха тухай хэлсээ хэжэ орохын тулада таатай зохид байдал олгоно» гэжэ «Ньюсуик» гэжэ журнал бэшээ һэн. Хэрбээ Суэцкэ каналай зоно тухай хэлсээ баталаад байбал «эгээн хүсэтэ арабска орон болохо Египедэй дундавосточно хамгаалгын организацида орохын тулада харгы замынь сэбэрлэгдэхэ юм» гээд тус журнал үргэлжэлүүлнэ.

Судан тухай англо-египетскэ хэлсээнүүдтэ Каирта байгаа американска посол Кеффери гэгшын хабаадалга энэ хэлсээ батлалгада уршаг татаба. Юундэб гэхэдэ, суданска парламентда һунгаха һунгалтануудай хойноһоо ажаглан хараха комиссида США өөрынгөө түлөөлэгшые оруулха ябадалые туйлаад, бүри мүнөөнһөө эхилжэ энэ комиссида захирдаг болонхой, Суданай хэрэгтэ хамаархахын болон Англиин позицинуудые һандаргахын тулада тус комиссиие хэрэглэдэг болоо. Энээнтэй дашарамдан «Судан тухай хэлсээн гээшэ саашадаа англиийска нүлөөе һуларуулха байһандань Лондондо һэжэг һанахаяа болёод шахуу байна» гэжэ «Ньюсуик» журнал бэшээ һэн.

Мүнөө байһан хуули гаргалгын суглаанай орондо байгуулагдаха Суданай парламентда һунгаха һунгалтанууд ерэхэ намар октябрь һарада болохо юм. Тэрээндэ бэлэдхэл тус орониие гадаадын сэрэгүүдэй эзэмдэһэн условидо, демократическа организацинуудта эсэргүү террор хэжэ байһан оршон байдалда ябуулагдана. Мүнөө үедэ һунгуулиин хуулиие болон һунгуулиин списогүүдые шэнээр хаража үзэжэ байһан тэрэ һунгалтануудай хойноһоо ажаглан хараха комисси зөөлэнөөр хэлэхэдэ суданска арадай интересые оройдоошье харанагүй гээшэ. Тус комиссида оролсоһон Суданай гурбан түлөөлэгшэдэй нэгэниинь июниин 7-до тэрэнэй составһаа гарахадаа, тус комисси болбол «гадаадын нүлөөндэ оробо, тэрэнэй ажал-ябуулга хилын сааһаа хүтэлэгдэнэ» гэжэ мэдүүлһэн байха юм.

Англо-американска империалистнуудай таһалгаряагүйгөөр хэжэ байһан элдэб аашануудай оршон байдалда Суданай демократическа организацинууд өөрынгөө оронойн үнэхөөрөө бэеэ даанхай болохын түлөө хүндэ хүшэр условидо тэмсэжэ байнад.

С. ЛОСЕВ.

Байкало-Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ шэ[…] гэр байрануудые олоор барижа байна. Малай нэгэ байра, гараж, правлени[…] конторо ба бусад баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнеэдэй байрын барилга. Наада таладань — үдэрэйнгөө даалгабариие 200 процент дүүргэдэг модошо дархашуул М. Болдаков, Т. [...]мов гэгшэд ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель үбһэ хуряалгын хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулжа байна.

Тус колхозой № 2 бригада (бригадирынь нүхэр Тыгшеев) колхоз соогоо түрүүлжэ, правлениин ба партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Энэ бригадын үбһэ һурилэгшэ Ц. Доржиев үдэр бүхэнэйнгөө даалгабариие хододоо 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ВОСКРЕСНИК ЭМХИДХЭГДЭНЭ

Аймагай центрын бүхы эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, албахаагшад воскресник эмхидхэжэ, Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо туһалба. Воскреснигтэ хабаадагшадай хүсөөр 4 мянган центнер үбһэ һурилэгдөө.

Аймагай финансова таһагай, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин хүдэлмэрилэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилһэн байна. Колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Д. Ж. Нимбуев воскреснигтэ хабаадагшадта правлениин зүгһөө баясхалан хүргөө.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН МАШИНАНУУДЫЕ АБАБА

Энэ жэлдэ Чесанын МТС «Сельхозснабай» республиканска контороһоо самоходно 2 комбайн ба хүдөө ажахын бусад хүсэтэ машинануудые абаба.

ДААЛГАБАРЯА 180 ПРОЦЕНТ ХҮРЭТЭР ДҮҮРГЭНЭ

«Коммунизм» гэжэ томодхогдоһон колхозой үбһэ хуряалга дээрэ Чесанын МТС-эй дүй дүршэл ехэтэй тракторист А. Натаев хүдэлмэрилхэ зуураа, даалгабаряа 150—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Энэ тракторист горючи болон түрхихэ материал схээр алмаһан байна.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Аймагай центр — Хэжэнгэ тосхондо хоёр квартиратай байрын гэрнүүд баригдажа захалаа. Мүн һургуулиин 2 дабхар байшангай һуури шулуугаар табигдажа эхилэнхэй. Тус һургуулиин барилга 1954 ондо дүүрэхээр хараалагдана.

ПИОНЕРНҮҮД КОЛХОЗДО ТУҺАЛНА

Чесанын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад коммунист М. Казановай хүтэлбэри доро «Коммунизм» колхозой огородой буртаг ногоо сэбэрлэлгэдэ хабаадана. Д. Мангатаева, М. Тыхешкеев, С. Баяндуев гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Б. Балданов,
Д. Николаев.

Һурагшад зунайнгаа амаралтые һайнаар үнгэргэнэ

Мухаршэбэрэй аймагай арадай гэгээрэлэй таһаг, ВЛКСМ-эй айком үхибүүдэй энэ жэлэй зунай амаралтые эмхидхэхэ тухай асуудалые үшөө апрель һараһаа шиидхэжэ эхилһэн байха юм.

Сутайн сомоной Калиновка гэжэ үзэсхэлэн гоё газарта пионерскэ лагерь эмхидхэгдээ һэн. Тэрэ лагерьта 50 үхибүүд амараа. Тэдэнэй хүхюун сэнгэлигээр амархын тулада тус лагерьта бүхы условинууд байгуулагдаһан байна. Үхибүүд июниин 24-һөө июлиин 18 хүрэтэр эндэ амарха зуураа, сагаа һайнаар үнгэргөө. Эдэнэр лагериин начальник нүхэр А. М. Манжигеевэй хүтэлбэри доро һамараар, бусад ургамалнууд болон амитадаар баян Ижингэ гэжэ хадада туристска аяншалгаар гараһан байна.

Лагерьта амарагшад шэгнүүрээрээ 1600 граммһаа 5 килограмм хүрэтэр нэмээ. Хонхолойн, Мухаршэбэрэй, Суулгын дунда һургу[…]нуудта 7—10 классуудай һур[…]шадһаа бүридэһэн 3 туристска [...]ряд эмхидхэгдэһэн байгаа. Отр[…] бүхэниинь 10—10 хүнһөө бүрид[…]хэй. Отрядуудай хүтэлбэрилэгш[…] дөөр биологиин, географиин ба[...]шанар томилогдоһон юм. Отряд[…] маршрудынь эртээнһээ хараалагд[…]жа, баталагдаһан байгаа. Жэшэ[…]хэдэ, Хонхолойн дунда һургуули[…] һурагшад гурбан аяншалга х[…] Нэгэдэхи аяншалгадаа тэдэн[…] Дээдэ-Сутайн хабсагайда 42 кил[…]метр холо газар ошожо, элдэб һ[…]нирхолтой зүйлнүүдтэй танилса[…]

ВЛКСМ-эй айком энэ жэлдэ М[…]харшэбэрэй, Хонхолойн, Суулг[…] дунда һургуулинуудта, Шаралда[…] Харашэбэрэй, Никольско дол[…] жэлэй һургуулинуудта дружинан[…]дые эмхидхэһэн байна. Эдэ др[…]жинануудые ахалагша пионервож[…]танууд хүтэлбэрилөө.

Ф. Можаров.

Ехэ аадар оробо

Фенологой тэмдэглэл

Август һарын түрүүшын табан үдэр Улан-Удэ городто, Иволгын аймагай территори дээрэ сагай уларил хуурай ба халуун байба. Тиин августын 5-най һүни залинта аадар орожо, Улан-Удэдэ 21 миллиметр, Иволгинскда — 20, Дээдэ-Березовкодо 20 миллиметр уһан адхарба. 20—21 миллиметр уһатай энэ аадар гектар бүхэниие 200—210 тонно уһаар хангаа гээшэ. Ороһон бороо хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые һайжаруулха байна. Мүн газарые шииг нойтоор хангажа, хара тарянай һайна[…] ургаха арга боломжо олгоо.

Иволгын аймагай зарим колх[…]зуудай полинууд дээрэ шэниисэ, х[…]ра тарян эдеэшэжэ, уданшье[…] хадахаар болохонь. Үгэрсэ хуря[…]дажа, помидор монсойжо захала[…] Эртэ эдеэшэдэг сортын капу[…]нууд мүнөө хүсэд эдеэшээ.

Ороһон шииг нойтонһоо хартаа[…]ха, эдеэ хоолой ба тэжээлэй ко[…]неплодууд улам түргэнөөр эдеэш[…]хэ байна.

И. Котов.

Залуушуул болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн IV фестиваль дээрэ

БУХАРЕСТ, августын 6. (ТАСС). Мүнөөдэр фестиваль дээрэ залуушуулай уласхоорондын нүхэрэй ёһоной спортивна мүрысөөнүүд үргэлжэлбэ. Мүнөө үглөөгүүр «Динамын» спортивна зал соо штангистнууд мүрысэжэ, гурбан янзын мүрысөөгөөр 305 килограмм үргэһэн советскэ штангист эгээн хүнгэн бэетэй Фархудинов түрүүшын алтан медаль абаһан байна. Чехословакиин түлөөлэгшэ Карел хоёрдохи һуури эзэлжэ, Болгариин спортсмен Николов гурбадахи һуури эзэлээ.

«Республика» гэдэг стадион соо хүнгэн атлетикээр болоһон мүрысөөндэ хэдэн мянган хүнүүд сугларһан байна. Үндэрые харайлгаар 1.64 метр харайһан А. Чудина (СССР) түрүү һуури эзэлжэ, алтан медальда хүртэбэ.

Гурбан дабхар харайлгаар советскэ спортсмен Л. Щербаков баһал түрүү һуури эзэлээ.

Балтые 58,49 метртэ шэдэһэн Норвегиин түлөөлэгшэ Страндли гэгшэ түрүү һуури эзэлжэ, Чермак (Венгри) хоёрдохи һуури, Кривоносов (СССР) гурбадахи һуури эзэлбэ.

Хүнгэн атлетикын мүрысөөндэ 5 мянган метртэ урилдааһан финальна урилдаан тон һонирхолтой байба. Тэрээндэ 28 спортсменүүд хабаадалсаа. Дэлхэйн рекордсмен Затопек (Чехословаки) ба Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Куц гэгшэдэй хоорондо шанга тэмсэл болобо. Затопек түрүү һуури эзэлжэ алтан медаль абаба. Тэрээнһээ миил 0,2 секунда гээгдэһэн Куц мүнгэн медальда хүртэбэ. Венгриин түлөөлэгшэ Ковач гурбадахи һуури эзэлээ. Ануфриев (СССР) дүрбэдэхи һуури эзэлээ.

БУХАРЕСТ, августын 6. (ТАСС). Үсэгэлдэр Бухарестдэ уласхоорондын документальна выставкэ баяр ёһололой эрхэ байдалда нээгдэбэ. Выставкын экспонадууд социалистическэ лагериин оронуудай ба капиталистическэ оронуудай залуушуулай ажабайдалые харуулна.

Илангаяа Советскэ Союзай гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн ба уужам павильон соо хүн зон тон олон байгаа. Тэдэнэр Московско университет, пионернүүдэй ордонууд, клубууд, һургуулинуудые харуулһан гоё һайхан паннонууд ба македүүдэй урда үни удаан зогсонод. Тэдэнэр олон тоото асуудалнуудые һурадаг байгаа.

Мүн үсэгэлдэр уранзурагуудай уласхоорондын выставкэ нээгдэбэ. Тэндэ Румынска Арадай Республикын, СССР-эй, Венгриин, Польшын, Германиин ба бусад оронуудай уранзурагууд болон скульптуранууд табигдаһан байгаа.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00596. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.